

Стенограммы

XIV Рийгикогу, III Сессия, Инфочас

Среда, 11.03.2020, 12:00

Отредактированная

12:00 Infotund

1. 12:17 Kriisideks valmistumine
2. 12:31 Koroonaviirusega seotud ettevalmistused
3. 12:52 Omavalitsuste rahastamine
4. 13:03 Metsa istutamine
5. 13:08 Siseturvalisus ja kriisideks valmisolek
6. 13:22 Õiglase ülemineku mehhanism ja Ida-Virumaa
7. 13:33 Viipekeeletõlgid
8. 13:46 Regioonide valmisolek pandeemia korral
9. 13:57 Majanduse elavdamine

12:00 Infotund

12:01 Esimees Henn Põlluaas

Kohaloleku kontroll

Aitäh! Õnneks kohaloleku kontrolli üleskutset te kuulsite. Nüüd ma loodan, et kuulete kõike muud ka paremini. Täna infotunnis osalevad järgmised valitsusliikmed: peaminister Jüri Ratas, riigihalduse minister Jaak Aab ja keskkonnaminister Rene Kokk. Ja nagu alati ... Kas on protseduuriline küsimus?

Kalle Grünthal, palun!

Kalle Grünthali mikrofon palun sisse lülitada! Aitäh!

12:02 Kalle Grünthal

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Küsimus puudutab Riigikogu töökorraldust. Teatavasti on üle maailma levinud praegu koroonaviirus ja koroonaviirus on jõudnud ka Eestisse. Mind teeb murelikuks praegu see, et vähemalt sotsiaalmeedia andmetel käis meie hea kolleeg Marko Mihkelson teatavasti Tenerifel. Ta oli juba eile siin saalis. Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel võiks ta olla nakkushaiguskahtlane isik. Probleem on selles, et kui see väide osutub tõendatuks, siis on kogu Riigikogu töö väga pikaks ajaks häiritud. Tulenevalt eeltoodust ja juhindudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 13 lõike 2 punktist 20 palun ja teen ettepaneku kutsuda kokku Riigikogu juhatus. See punkt sätestab, et Riigikogu juhatus kutsub vajadusel kokku fraktsioonide esindajad, et kuulata ära nende seisukohad Riigikogu töö korraldamisega seonduvates küsimustes. Põhjendus on see, et me peaksime ikkagi parlamendi tasemel üritama säilitada töövõimet. Minu hinnangul on praeguses olukorras täiesti vastutustundetud, et nakkushaiguse kahtlusega isik viibib siin saalis.

12:04 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Tegemist on tõepoolest ääretult olulise küsimusega, mis puudutab just nimelt Riigikogu töövõimet. Eile oli Riigikogu juhatus koos ja me arutasime ka seda, mida praeguses olukorras ette võtta, ja me leppisime kokku, et me anname Riigikogu liikmetele mitmeid tungivaid soovitusi. Üks oli see, et mitte minna komanderingusse ja kaaluda väga tõsiselt ka välismaale puhkusele minekut. Me ei kooskõlasta enam komanderinguid kriisipiirkondadesse ja peatame kõikide välisgruppide Riigikokku tuleku. Eialgu me päris karantiini välja ei kuuluta. Need üritused ja gruppide tulekud, mis on juba kokku lepitud, kaasa arvatud need, mis rahvasaadikud on siia kutsunud, me laseme toimuda, aga edaspidi palume Riigikogu liikmetel mitte enam külalisi siia kutsuda.

Kõik, kes on tulnud kahtlastest piirkondadest või läbi selliste piirkondade, kus on oht nakatuda – kõik Riigikogu liikmed ja loomulikult ka kantselei töötajad –, võiksid olla kaks nädalat igaks juhuks kodus. Kui meil tõesti tuleb mingisugune haigusjuhtum ja me peame karantiini välja kuulutama, siis erinevalt juhatusest, kes saab elektroonilisi istungeid pidada, Riigikogul mitte mingisuguseid muid võimalusi ei ole. Kodu- ja töökorra seadus näeb ette, et me peame füüsiliselt kogunema, ja see tähendab seda, et mingisuguse haiguspuhangu korral me ei saa enam oma tööd teha. Et olukorda muuta, tuleks muuta meie kodu- ja töökorra seadust, luua mingisugused elektroonilised süsteemid, mis võimaldaksid meile kaugtööd. See on kõik väga keeruline.

Aga mis puudutab Marko Mihkelsoni, siis Tenerife ei ole kuulutatud kriisipiirkonnaks, nii et selles mõttes me ei saa mingisuguseid tõkendeid seada. Ja kõige kurvem on see, et kuni ei ole valitsus, riik välja kuulutatud eriolukorda või kriisiolukorda, me ei saa takistada oma kolleege siia tulemast. See on kõige kurvem. Aga kui tõesti inimestel on mingisugused sümptomid, siis me väga tungivalt palume kõigil koju jääda.

Üks teema, mida me veel arutasime, oli olukord, kui peaks tõesti juhtuma, et meil jääb eri erakondadest inimesi koju karantiini ja nad ei saa meie töös osaleda. Sel juhul läheb meil hääletusel jõudude vahel Riigikogus käest ära. Mitmes riigis, Inglismaal näiteks, on selline lahendus, et igale opositsioonipoliitikule või koalitsioonipoliitikule on määratud vastaspooles n-ö partner. See on aumeeste mäng. Kui ühel poolel on palju saadikuid puudu, siis sama hulk saadikuid teiselt poolelt ei osale hääletamistel. Nii jääb hääletus objektiivseks. Aga see nõuab vanematekogu kokkutulemist, arutelu fraktsioonide esimeestega, et me sellisele poliitilisele aumeeste kokkuleppele jõuaksime. Ent need on kõik asjad, millele tuleb mõelda. Käsi on üleval Kalle Grünthalil. Palun!

12:09 Kalle Grünthal

Aitäh teile selgituse eest, hea istungi juhataja! Ma nõustun sellega, et Tenerife võib-olla ei ole selline nakkusohtlik koht, aga selleks on ikkagi lennujaamad. (Hää! saalist: "Te olete haiged inimesed.") Ma tänan teid, Marko Mihkelson, selle nimetamise eest, et ma olen haige. Aitäh! (Hää! saalist: "Ta ütles, et te olete haiged inimesed.") Haiged inimesed ... Küsimus on ikkagi selles, kas, ütleme, eetilisel tasandil saaks Riigikogu juhatus arutada need küsimused läbi koos fraktsioonide esimeestega. Siis võib-olla ei tuleks selliseid solvavaid märkusi meie erakonna aadressil.

12:10 Esimees Henn Põlluaas

Kindlasti see on teema, mida me peame üheskoos, mitte ainult juhatuse tasandil arutama, vaid ka vanematekogus ja fraktsioonidega. Kert Kingol on käsi püsti. Palun!

12:10 Kert Kingo

Ma tahan juhtida tähelepanu sellele, et olukorras, kus me anname elanikele soovitusi jääda pärast välisreisi kaheks nädalaks igaks juhuks karantiini, võiksid parlamendiliikmed olla eeskujuks kõigile ja anda sellega oma sõnumi, et me kõik oleme väga huvitatud, et selle haiguse mõju oleks meil võimalikult tagasihoidlik. Parlamendiliikme esmane ülesanne on olla oma käitumises kõigile eeskujuks.

12:11 Esimees Henn Põlluaas

Jah, ma olen sellega täiesti nõus. Meie kohus on olla eeskujuks. Täna on õnneks olukord Eestis selline, et kõik nakatunud on nakatunud välismaal. Eestis ei ole veel vähemalt minule teadaolevalt registreeritud juhtumit, et see haigus on meil siin riigisiselt levinud. Kui me näeme, mis toimub mujal maailmas, ka näiteks meie naaberriigis Rootsis, siis võime olla õnnelikud, et see asi ei ole veel meieni jõudnud. Aga kindlasti Eesti ei ole mingi isoleeritud saar ja me peame olema ääretult ettevaatlikud ja võtma juba ennetavalt erinevad meetmed kasutusele. Ja just seetõttu juhatuse eile otsustas, et me paneme kõigile Riigikogu liikmetele südamele: kui väikseimgi kahtlus on, et võib olla tegemist nakatumisega SARS-i viirusesse, siis kohe jääda koju ja mitte tulla siia. Tundub, et rohkem küsimusi ei ... Peeter Ernits, palun!

12:12 Peeter Ernits

Hea juhataja! Kas praeguses olukorras jätame Marko hinge rahule? Aga kas ei peaks kiirendatud korras muutma kodu- ja töökorra seadust? Meil koolilapsed siin e-riigis teevad rahulikult kaks nädalat kaugtööd, aga meil, e-riigi parlamendil, see ei ole võimalik. Kas ei peaks kiiremas korras midagi ette võtma? Ma arvan, et konsensus oleks väga suur, et peaks selle ette võtma.

12:13 Esimees Henn Põlluaas

Seda me arutasime juhatuses, et tõepoolest peaks muutma. Omal ajal, kui kodu- ja töökorra seadus tehti, küllap lihtsalt ei osatud selliste riskide peale mõelda. Olukord, kus selle viiruse leviku tõttu võib juhtuda nii, et Riigikogu ei ole võimeline oma tööd tegema, ei ole loomulikult normaalne. Siin tuleb kiiresti mingid seadusandlikud muudatused ära teha. Jah, palun, härra Jaanson!

12:14 Jüri Jaanson

Ma olen seni aru saanud, et Riigikogu infotund on mõeldud eelkõige Riigikogu opositsiooni kuuluvate erakondade töövahendiks. Ja nüüd on sellest töövahendist 14 minutit kulunud peaasjalikult koalitsioonisaadikute ja Riigikogu esimehe või istungi juhataja omavaheliseks vestluseks. Kas te kuidagi kompenseerite selle aja? Või ma küsin natukene teisiti: kas midagi on Riigikogu juhtimise tavades muutunud?

12:14 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Muutunud ei ole mitte midagi, aga kuna see teema on nii oluline, et selle ignoreerimine Riigikogu poolt oleks lausa kuritegelik, siis ma arvan, et nendest teemadest mitte ainult ei tasu rääkida, vaid ka peab rääkima. Aga kuna rohkem küsimusi ei ole, siis võimegi ... Siiski on. Härra Ligi, palun!

12:15 Jürgen Ligi

Mul on protseduuriline küsimus. Kas me ei saaks infotundi pikendada selle veerandtunni võrra, mille EKRE meilt kaaperdas? Opositsiooni jaoks on alati ettenähtud ajast vähe. Praegu on EKRE oma loosungitega kulutanud veerand tundi sellest ära.

12:15 Esimees Henn Põlluaas

Meil hakkab kell kaks Riigikogu istung, nii et pikendamise võimalust ei ole. Aga kui me vaatame tänaseid küsimusi, siis neid on erakordselt vähe: tavaliselt on 16 või 17, täna on 10. Nii et ma olen kindel, et me jõuame neid kõiki käsitleda, kui küsijad ei lähe oma ajapiirist üle, nagu nad tavaliselt lähevad. Ma tänan! Aga läheme nüüd infotunni juurde. Nagu ikka, kõigepealt tulevad eelnevalt registreeritud küsimused. Küsimuse esitaja saab võimaluse täiendavaks küsimuseks ja siis võib saalist tulla üks küsimus lisaks veel kellelki. Küsimuse pikkus on kaks minutit, pidage sellest palun kinni, ja vastamiseks on ministritel aega kolm minutit.

1. 12:17 Kriisideks valmistumine

12:17 Esimees Henn Põlluaas

Esimesena küsib Riina Sikkut ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

12:17 Riina Sikkut

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Valitsuse töö ja senise toimimise kohta ma olen infotunnis korduvalt küsinud. Segadust tekitab see, et ministrid sekkuvad kolleegide valitsemisalasse ja saadavad välja tugevaid sõnumeid ka rahvusvaheliselt. Ja teisalt ei usaldata valitsemisala eest vastutava ministri arvamust, vaid igaüks peab oma kõhutunnet ja isiklikku kogemust sobivaks eksperditeadmisi vajavate otsuste tegemisel. Eks mingi õppimise, ka koostöö õppimise aeg on loomulik. Aga nüüd me liigume nii tervishoius kui ka majanduses tavapärasest toimimisest eemale, meil on tekkinud olukord, kus rakendatakse erakorralisi meetmeid. Ja sellises olukorras on infol, parimatel teadmistel, ekspertide kaasamisel veel tähtsam roll, et riskid maandada, abi osutada ja paanikat, mis tegelikult võimendab kahjusid, ära hoida. See ei ole aeg poliitiliste lahingute pidamiseks, vaid koostööks, ühiste prioriteetide

seadmiseks, teadmispõhiseks otsustamiseks. Ja ma küsingi: kas valitsus on selleks valmis? Täna hommikune Kaja Kallase tehtud ettepanek erakondadeüleseks koostööks on väga tervitatav. Ma olen üllatunud, et sidusat ühiskonda ehitav valitsus ei ole sellisele koostööle orienteeritud ettepanekuga juba välja tulnud, seda nii opositsiooni silmas pidades kui ka ühiskonnas laiemalt. Kas te peate kriisiolukorras koostööd ja läbipaistvat infovahetust tähtsaks?

12:18 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Head Riigikogu liikmed! Hea küsija, aitäh selle küsimuse eest! Kui rääkida valitsuse viimase kuue-seitsme nädala ja isegi kahe kuu tegevusest, mis on seotud koroonaviirusega, siis ma arvan, et me oleme nüüdseks seda valitsuses tõesti arutanud väga aktiivselt. Juba esimestel hetkedel tegelikult valitsus võttis nii Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi kui ka Välisministeeriumi eksperdiarvamusi arvesse. Täna seaks aga on valitsus minu meelest juba hoopis teistsuguses töösüklis: kabinetiistungid toimuvad mitu korda nädalas ja nagu te ütlesite, me kaasame ka parimaid eksperte. Jah, me oleme seda teinud ja teeme kindlasti ka edaspidi. Valitsuse viimastel kabinetiistungitel on Terviseamet alati kohal olnud, Sotsiaalministeeriumi eksperdid on kohal olnud, samuti inimesed Siseministeeriumist. Kindlasti me seda ka jätkame.

Nüüd, kui te küsisite, kas me alustame tegevust, siis ma ütlen, et valitsus alustas juba mitu nädalat tagasi koroonaviiruse tõkestamisele suunatud tegevust. Mis on kõige olulisem? Mis on minu jaoks kõige olulisem? Minu jaoks ja valitsuse jaoks on kindlasti kõige olulisem tagada Eesti inimeste elu. Kõik need riskid, mis koroonaviirus võib meie riigis tekitada – tuleb teha kõik, mis meist on, et koroonaviiruse levikut tõkestada. Selleks on astunud väga palju konkreetseid samme. Tuleb öelda, et kui alguses oli Terviseameti võimekus proove võtta küsimärgi all, siis tegelikult on seda suudetud teha. Proovide võtmise võimekus ei ole kuidagi takistanud seda, et saada teada, kas inimene on viirusekandja või mitte. Täna seaks on see võimekus laienenud, see on laienenud Tallinnast välja ja laieneb sel nädalal veelgi. Lisaks oleme tegelenud kogu temaatikaga, mis on tekkinud. Ma pean silmas välispiiride kaitset ja välispiiridelt saadavat infot. Me oleme rakendanud meie maismaapiiril, meie lennujaamas ja ka sadamates vajalikke meetmeid ja jaganud infot. Ma olen nõus, et olukorras, mis iga hetk muutub – ka majanduses ja fiskaalpoliitikas läheb situatsioon aina keerulisemaks –, on loomulikult üldine koostöö opositsiooni ja koalitsiooni vahel igati tervitatav. Seda on vaja.

12:21 Esimees Henn Põlluaas

Riina Sikkut, palun täpsustav küsimus!

12:21 Riina Sikkut

Aitäh! Kui kõik need koroonaviiruse karantiini tagajärjed – reisimise lõpetamine, ebakindlus börsidel, tarbimise vähenemine – kokku võtta, siis need avaldavad tugevat rahvusvahelist mõju, jõuavad lõpuks ettevõtlusesse ja sealt ka töötajateni. Kui mõju jõuab tööturule, siis ta jõuab majanduses nagu päriselt inimesteni. Vähenevad sissetulekud, tekivad mured liisingute ja muude laenude teenindamisega, suureneb ebakindlus tuleviku ees. Siis on töötukassa roll väga tähtis: tuleb võimaldada asendussissetulekut, pakkuda töötuse perioodiks ümber- ja täiendõpet, et majanduse taastudes oleks võimalik saada kõrgema sissetulekuga tööd ja ehk liikuda uude sektorisse. Töötukassa kulud on kriisiaegadel suured, aga töötukassa on selleks valmistunud. Selleks on see tööandjate ja ametiühingute kokkuleppel omal ajal loodud ja töötukassa on kogunud reserve. Minu jaoks on ühelt poolt üllatav, et rahandusminister juba eile ütles välja, et me oleme kriisis. Küsimus on, kas nii tugevat sõnumit on juba praegu vaja. Minu küsimus lähtub eeldusest, et kui me oleme juba kriisis, siis ilmselt ka rahandusminister teab, et kriisiaegadel tuleb need reservid kasutusele võtta. Milline on valitsuse plaan ajaks, kui töötukassa ja haigekassa soovivad oma reserve kasutada? Kui töötukassal on vaja reserve kasutada, siis see tähendab, et töötus on juba suur. See omakorda tähendab, et maksulaekumine väheneb ja riigil on ilmselt vaja likviidsusreservi pensionide väljamaksmiseks. Milline on siis valitsuse plaan: kuidas kindlustada likviidsus, et inimestele see oluline sissetulekuallikas tagada ja ühtlasi jätkuks vahendeid ka muude riigi jaoks esmatähtsate kulude katmiseks?

12:23 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui selle küsimuse juurde tulla ja eelmisest küsimusest edasi minna, siis ma pean kindlasti oluliseks valitsuse ja Riigikogu suhtlust hetkesituatsioonis veel rohkem tihendada. Ma püüan astuda

samme, et aidata sellele lähiajal veel rohkem kaasa nii enda kui ka terve valitsuse poolt. Nüüd, kui te räägite erinevatest finantsvahenditest, siis ma olin ka täna Rahandusministeeriumiga ühenduses. Kindlasti finantsilises mõttes riik hätta ei jää ja need finantsvahendid on täna riigil olemas. Lisaks on riigil võimekus laenata, kui ühel hetkel vaja. Nagu ma ütlesin, kui rääkida koroonaviirusest, siis kõige olulisem on Eesti inimeste elu ja tervis – see on kindlasti primaarne.

Nüüd, kui me liigume edasi, siis loomulikult me ei saa üle ega ümber ohumärkidest, mis meil täna majanduses on. Ja majanduses on ohumärke palju. Ma arvan, et on selge, et senised majandusprognoosid enam ei kehti. Samas, uusi kindlaid prognoose on veel võimatu teha ja sestap peame valmis olema võimalikuks kriisiks.

Ma tahan siin kindlasti tunnustada rahandusministrit, kes on saanud ülesande tagada Eesti majanduse võimalikult normaalne toimimine. See on Vabariigi Valitsuse lisaeesmärk lisaks sellele, et tõkestada COVID-19 edasist levikut Eestis. Sellest tulenevalt käib juba koos rahandusministri juhitud töörühm, kes kaardistab kõiki võimalikke ohtusid, ohumärke. Noh, te tulite oma küsimusega juba prognooside juurde. Täna kuulsin Eesti Panga ja Rahandusministeeriumiga suheldes, et prognoose püütakse võimalikult kiiresti täpsustada. Minu teada on järgmine töörühma kohtumine reedel. Ja loomulikult peab ka Eesti astuma erakorralisi samme, kui neid on vaja astuda. Mis puutub Eesti inimeste toetamise eri etappides – te rääkisite reservide likviidsusest –, siis loomulikult on valitsus selleks valmis. Valitsus on valmis astuma konkreetseid ja suuremaid samme. Juhtimisstruktuuri saab parandada ja otsustusprotsessi kiirendada. Mul on plaanis homme esitada Vabariigi Valitsusele ettepanek juhtimisstruktuuri veel rohkem tõhustada.

12:26 Esimees Henn Põlluaas

Helmen Kütt, palun!

12:26 Helmen Kütt

Suur tänu sõna andmast! Austatud peaminister! Eelmisel esmaspäeval ehk 2. märtsil kogunes sotsiaalkomisjon erakorralisele istungile, kus ametkonnad andsid väga hea ülevaate kõigest sellest, mis on seni tehtud, kuidas infot vahetatakse. Seda oli julgustav ja hea kuulda. Seal esitasin ma ettepaneku otsepostituse korras välja saata infot sisaldav teabeleht, seda just eakamatele inimestele. E-posti vahendusel on teave meile ju postkastidesse tulnud, aga kõige haavatavam grupp ehk eakamad inimesed seda infot ei ole saanud, sest väga paljudel selleks vajalikke infotehnoloogilisi vahendeid pole. See hoiaks ära hirmu ja paanika tekkimise, annaks inimestele kindlustunde, teadmise, kuidas käituda, kuidas haigestumist ennetada. Ja sellesama esmaspäeva õhtul helistas Sotsiaalministeeriumi tervisesüsteemi arendamise osakonna juht Agris Koppel, kes teeb suurepäraselt oma tööd, ja ütles, et meediatiim kiitis selle ettepaneku heaks. Tuleb kakskeelne, eesti- ja venekeelne infoleht ja ehk on lootus juba nädala lõpuks see otsepostitusega postkastidesse saata. Eile sotsiaalkomisjoni istungil ma küsisin selle kohta infot. Olen asja uurinud väga mitme eaka inimese käest, kes elavad Eesti eri piirkondades, ka minu oma valimispiirkonnas – selline infoleht ei ole veel postkastidesse jõudnud. Täna on kümme päeva sellest ettepanekust, mis väidetavalt oli sobiv, möödas. Eile komisjonis öeldi meile, et neljapäeval valitsus istungil vaatab selle teksti üle või kooskõlastab teksti. Mul on nüüd küsimus. Tanel Kiik ja Terviseamet – nad ju on koostanud teksti, mis e-postiga on kõigile meile saadetud. Milleks on vaja eakatele minev tekst veel üle vaadata, valitsusel kooskõlastada, alles siis läheb see postkasti? Kaotatud on 15 päeva.

12:28 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt, see info jagamine – ma arvan, et see on väga õige tähelepanek, mis te ütlesite. Ma arvan, et praeguses situatsioonis ei saa kunagi öelda, et infot on piisavalt. See tõesti oli ka valitsuskabinetis arutelu all ja see oli ka meie väga suur soov, et selline otsepostitus teha. Seal esitati ka, ma mäletan, konkreetne rahaline arvestus, kui palju see maksma läheb. Me oleme vaadanud jooksvalt kulutusi, mida eri valdkonnad või ministeeriumid peavad tegema. Nad peavad saama kindluse, et kui nad midagi teevad, siis valitsus pärast reservist katab need kulutused. Ja see kindlus on neile antud. Jah, teil on õigus, e-kiri on juba inimestele saadetud. Nüüd teie küsimus selle otsepostituse kohta. Ei ole olnud sellist otsust, et neljapäeval valitsus vaatab sellele tekstile veel peale ja siis otsustab. See otsepostitav kiri on hetkel minu ees. Tõsi on see, et sotsiaalminister on soovinud kirja panna võimalikult palju infot, mida me vajalikuks peame. See tekst on täna lõplikul kooskõlastusringil ja minu

teada sellel nädalal see ka välja saadetakse. Näiteks üks põhjus, miks oli vaja asju natuke rohkem täpsustada, oli küsimus, kas me saame eriefotelefoni luua, kas see võimekus on olemas. See nõudis eri valdkondade koostööd. Täna on minu teada see võimekus olemas ja see infotelefon ka tööle hakkab. Jutt on infotelefonist numbriga 1247. Nii et see initsiatiiv valitsusel on olnud ja see info välja saadetakse. See teie tähelepanek, et tuleb mõelda just eakamatele inimestele, kes võib-olla iga päev ei ole internetis ega loe ka e-kirju, on oluline. Ja tõesti kõikidesse Eestimaa postkastidesse see info läheb. Info puudutab eeskätt just koroonahaigust COVID-19: mis on peamised sümptomid, kuidas üldjuhul haiguskulg on ja mida me kõik saame selleks ära teha, et seda haigust ennetada ja viiruse levikut tõkestada. Loomulikult on väga suur osa hügieenil, alates kätepesust ja ka alates sellest, et kui inimene on haigestunud, siis ta püsib kodus. Loomulikult on teada antud ka erinevad kanalid, mida kasutades saab inimene ühendust võtta, kui ta tunneb sümptomeid: nii telefoninumbrid, e-posti aadressid kui ka eritelefoni number on siin välja toodud.

12:31 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 12:31 Koroonaviirusega seotud ettevalmistused

12:32 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Keit Pentus-Rosimannus ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

12:32 Keit Pentus-Rosimannus

Hea juhataja! Austatud peaminister! Lisaks hügieeninõuete kohta info jagamisele on inimestel kindlasti oluline teada, et kui nad on hätta jäänud, siis nad ei jää oma hädas üksi. Kui vaadata teiste riikide kogemusi, kes on pidanud selle viirusega võitlema, siis näeme, et viiruse pidurdamisel on edukamad olnud riigid, kus on rakendatud väga rangeid karantiin nõudeid inimestele, kelle puhul on kartus, et nad võivad olla kokku puutunud haigestunudega. Ka Eestis on praeguseks juba vähemalt üks kool suletud. Nendele lasteaialaste ja õpilaste vanematele, kes on koos lastega koolivaheaja veetnud riskipiirkonnas, on antud väga tungiv soovitus 14 päevaks lapsed koju jätta ja ka ise koju jääda. Loomulikult, lasteaialast tõenäoliselt üksi koju jätta ei saa, aga kõigil vanematel pole võimalik kaugtööd teha ja ei ole ka võimalik rahaliselt lihtsalt kaheks nädalaks n-ö palgata puhkusele jääda. Tööandjatel omakorda ei ole tõenäoliselt võimalik jätkata palga maksmist olukorras, kus inimesed on lihtsalt kodus ja tööd teha ei saa. Sellest tulenevalt on mul küsimus. Tõenäoliselt te olete seda olukorda valitsuses arutanud. Kuidas, millises mahus ja kas üldse on valitsusel plaanis nende kulude katmisel osaleda, et ei tekiks olukorda, kus inimesed, kes hiljem võiksid osutada viirusekandjateks, ei jää karantiini? Paljud lihtsalt ei saa seda karantiinivõimalust kasutada, sest kardavad väga suuri rahalisi probleeme. Millised plaanid sellega seoses on, et meil ei tekiks olukorda, kus karantiin nõuetest või -soovitustest ei peeta kinni?

12:34 Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu selle küsimuse eest! Tõesti, see küsimus on olnud ka kabinetis arutelu all. Ma olen teiega täielikult nõus. See kooli näide, mis te tõite – tegelikult teati, et tuldi riskipiirkonnast. Ja see tähendab täna, et suurusjärgus 800 õpilasest ja kui õpetajad ja muu personal juurde liita, siis 1000 inimesest koosneva kooliperega kool on kaheks nädalaks suletud. See oli samuti valitsuse initsiatiiv, et kui haridusasutustes leitakse inimene, olgu ta õpetaja või õpilane, kellel on koroonaviirus ja ta on selle kandja, siis see tähendab seda, et 14 päevaks see kool peaks kinni minema, loomulikult koostöös Terviseameti ja haridusasutuse pidajaga. Aga põhimõte on see, et kaks nädalat soovitatakse asutus kinni hoida. Me teame ka selle kooli lastevanemate seisukohta. See on, et kooli saab avada alles siis, kui on tehtud uued proovid ja need näitavad, et viirust ei ole, vastused on negatiivsed. Nakkushaiguse levitamise eest on tegelikult Eesti seadustes ette nähtud rahaline karistus, vastavalt karistusseadustikule on isegi ette nähtud vangistus, kui ei peeta Terviseameti juhustest ja muust ettenähtud korrast kinni. Täna on seis selline, et kõigil haigestunudel ja nendega lähikontaktis olijatel on õigus oma perearstilt haiguslehte taotleda ning ka hüvitist saada. Terviseametit sai veel ekstra palutud, et antaks sellekohane signaal, et kui seni terved inimesed on lähikontaktis haigetega, siis perearstid

suhtuksid sellesse mõistvalt. Riskipiirkondadest saabunute puhul lähtub perearst konkreetsest juhtumist. Loomulikult on tähtis, kas sümptomeid on ja kas mõne nakatunuga on kokku puutunud või ei ole.

Vastuseks teie küsimusele ütlen ka, et kui peaks kehtestatama ametlik karantiin, siis toimub haiguslehtede hüvitamine sarnastel alustel tavalise haiguslehe väljastamisega. Nii palju soovin veel öelda, et olen nõus, et kõik ei saa koju jääda kaugtööd tegema. Aga loodan, et tööandjad on võimalikult mõistvad ja kaugtöö võimalust pakutakse vähemalt neile, kes on tulnud riskipiirkonnast või kes on nendega lähikontaktis. Mis puhtub haiguslehte, siis kui inimene on haige, siis loomulikult tuleb tal haiguslehte taotleda. Nagu ma ütlesin, Terviseametile on öeldud, et mitte ainult nakatunud, vaid ka laiem ring peaks selle võimaluse saama.

12:37 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Keit Pentus-Rosimannus, täpsustav küsimus palun!

12:37 Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh! Ma arvan, et see on väga oluline, et mitte ainult neil, kellel on endal haigussümptomid, vaid ka neil, kes on haigetega kokku puutunud või kelle puhul on arvata, et nad võivad olla nendega kokku puutunud, on õigus kahenädalasele hüvitatud koju jäämisele perioodil, kui see oht õhus on. Terviseamet on muu hulgas andnud soovitusi lükata edasi kõik rahvusvahelised suured üritused, mis samamoodi praeguses olukorras on ilmselgelt väga vajalik ja mõistlik. Aga on ka selliseid üritusi, mis otseselt ei kvalifitseeru rahvusvaheliseks konverentsiks või muuks rahvusvaheliseks ürituseks. Näiteks saadeti mulle mõni minut tagasi info, et Lasnamäel peaks toimuma sel nädalal suur Filipp Kirkorovi kontsert ja veel praegu müüakse sinna pileteid. Kuidas seda tüüpi ürituste puhul see koordineerimine käib? Millisest lävendist üle jõutuna on mõistlik sellised üritused ära jätta? Kes sellise soovitusi annab? Kas te olete valitsuses seda arutanud? Arusaadavalt, kui hiljem selgub, et mingil sellisel suurel üritusel on osalenud keegi, kes on nakatunud, siis seda probleemide pundart, mis sellega kaasneb, on väga keeruline lahti harutada. Loomulikult on praeguses seisus ka küsimus viiruse võimaliku leviku mõjust majandusele laiemalt. Mis hinnangu te valitsuses sellele olete andnud ja kuidas sellega peaks toimetama?

12:39 Peaminister Jüri Ratas

Ma väga tänan teid selle küsimuse eest ja ka konkreetset sedasama kontserti mainimast. Jah, eile andis Terviseamet soovitusi, et korraldajad lükkaksid rahvusvahelised suurüritused maailmas leviva koroonaviiruse tõttu aasta teise poole. Ma igal juhul toetan seda kahe käega. Nüüd küsimus, mis saab riigisisestest suurüritustest. Te küsisite, kas valitsus on seda arutanud. Minu enda positsioon on, et pigem tuleb olla ettevaatlikum, pigem tuleb astuda konkreetsemaid ja jõulisemaid samme. Nagu ma ütlesin ühele eelmisele küsimusele vastates, homme on mul plaanis teha Vabariigi Valitsusele ja kabinetile ettepanekud nii juhtimisstruktuuri tõhustamiseks valitsuskomisjoni moodustamise kohta kui ka teatud väga konkreetsete meetmete rakendamise kohta, mis puudutavad muu hulgas konkreetseid Eesti-siseseid üritusi, mis ei ole rahvusvahelised üritused.

Ma arvan, et kõik üritused, kus osaleb sada või rohkem inimest, tuleks ära jätta. See on täna väga selge ja minu meelest väga konkreetne soovitus. Siit tuleks edasi mõelda: ära tuleks jätta kõik rahvakogunemised, ütleme, näiteks päevakeskustes, samuti sulgeda näitused, muuseumid jne. Ma arvan, et me oleme jõudnud sellesse faasi, et tegelikult tuleb anda väga konkreetseid soovitusi. Ja ma arvan, et Vabariigi Valitsus homme seda kaalub ja homme oma otsused selles osas ka teeb. Nüüd see mure, mis teie küsimuses kõlas ja mis on seotud majanduse üldise olukorraga. See on ka minul südames ja kogu valitsusel südames. Paari sõnaga ma ütlesin, mis minu arvates majanduses praegu toimub, aga kui siit edasi minna, siis ma arvan, et me peame andma endast nii Eestis kui ka kogu Euroopa Liidus kõik, et suurem majandusolukorra halvenemine ära hoida. Mitmed sektorid on juba pihta saanud, see on selge: on pihta saanud transport, on pihta saanud turism, on pihta saanud ürituste korraldajad. Tulevik on hetkel ebaselge.

Aga saan öelda seda, et valitsus teeb kõik selleks, et kahju pehmedada ja toetada majanduskasvu. Selleks on Eestil ja Euroopa Liidul mitmeid tööriistu, mida valitsus ei kõhkle kasutada: olgu selleks kahju saanud sektorite ettevõtete toetamine fiskaalmeetmetega, olgu selleks paindlikum lähenemine EAS-i poolt, võimalik riiklike investeeringute suurendamine. Eile oli meil Euroopa Ülemkogu tasemel

telefonikonverents, ka seal oldi seisukohal, et tuleb ettevõtteid toetada riigiabi meetmete abil, samuti stabiilsuse ja kasvu paktis lubatud paindlikkuse abil.

12:42 Esimees Henn Põlluaas

Marko Mihkelson, palun!

12:42 Marko Mihkelson

Aitäh! Lugupeetud peaminister! Infotunni alguses EKRE saadikud näitasid, kuidas minu arvates ei peaks sellises väga tõsisel situatsioonis käituma. Koroonaviiruse temaatika tõmmati poliitilisse kaklusesse. Sellest me peaksime kindlasti hoiduma. Nagu kolleeg Keit Pentus-Rosimannus ütles, need riigid ja need regioonid, kes on haigusjuhtumite tekke korral väga vastutustundlikult käitunud, on ka edu saavutanud. Näiteks Lõuna-Korea näitab pärast Hiinat praegu väga positiivseid trende, samamoodi ka istungi alguses mainitud Tenerife. Teatavasti 25. veebruaril pandi seal karantiini üks hotell Itaaliast tulnud turistide tõttu, kellel diagnoositi koroonaviirus. Eile see karantiin lõppes. Selles hotellis oli kokku 865 külastajat 25 riigist, positiivne diagnoos oli seitsmel külastajal, nendest kuus olid Itaaliast ja üks Suurbritanniast. Ja see on praegune üldine näitaja tolle saarel, kus viibib ka päris palju Eesti turiste. Ehk siis seal on tuvastatud kaks korda vähem haigeid kui praegu Eestis. Minu küsimus on selline. Me juhime Eestis praegu kas töö- või puhkuse reise planeerides Terviseameti soovitusi, samuti sihtkoha- või asukohariigi soovitusi. On mitmeid riike, näiteks Israel, kes on teavitanud, et kõik, kes praegu reisivad ükskõik mis suunas ...

12:44 Esimees Henn Põlluaas

Aeg on läbi.

12:44 Marko Mihkelson

Kohe lõpetan. ... ükskõik mis suunas väljapoole riiki, peavad automaatselt minema karantiini 14 päevaks, kui nad koju naasevad. Ma tuletan meelde, et eelmisel nädalal viibis päris mitu meie kolleegi ja valitsuse liiget välisreisil ...

12:44 Esimees Henn Põlluaas

Marko Mihkelson, teie aeg on juba ammu läbi!

12:44 Marko Mihkelson

Öelge palun, kas on toimunud mingi muutus valitsuse tasandil antavates nõuannetes inimestele, kes praegu on reisil või koju naasmas. Aitäh!

12:44 Esimees Henn Põlluaas

Marko Mihkelson, kas te tõesti ei hooli absoluutselt meie kodu- ja töökorra reeglitest? Hoolimata tähelepanu juhtimisest, et teie aeg on läbi, te lasete täiesti häirimatult edasi? See ei ole viisakas, see on igatepidi inetu ja rikub meie kõigi poolt vastu võetud korda. Palun sellised asjad ära lõpetada! Palun, minister! Jah, protseduuriline küsimus, härra Jaanson.

12:45 Jüri Jaanson

Ma küsin korra. Vabandust, mina kipun ka vahel aega ületama, ma lihtsalt ei suuda õigel ajal lõpuni jõuda. Ma küsin konkreetse käitumisjuhise olukorras, kus juhtub niiviisi, et ma räägin või keegi teine räägib selgitava teksti ära ja küsimuse esitamiseks enam aega ei jää. Kas tuleb jätta siis küsimus esitamata või kuidas peaks käituma?

12:46 Esimees Henn Põlluaas

Te võite esitada küsimuse kohe alguses ja siis lisada selgitava teksti, et te mahuksite ettenähtud aja sisse. Te peate arvestama sellega, et igale Riigikogu liikmele on antud küsimuse esitamiseks kaks minutit. Punkt! Eelmistes koosseisudes on peale seda kahte minutit teinekord mikrofon lihtsalt välja

lülitatud. Kui te soovite sellist lahendust, siis palun väga! Ma parema meelega ei teeks neid märkusi ja sellepärast ma loodan, et Riigikogu liikmed ise vaatavad ka kella. Kell on siin üleval, kell on teie laua peal, te näete täpselt, kui palju teil on aega jäänud oma küsimuse esitamiseks. Härra Rõivas, palun!

12:46 Taavi Rõivas

Hea eesistuja! Olles kuulunud oluliselt rohkematesse koosseisudes kui teie, võin ma kinnitada, et ei ole lülitatud mikrofoni välja, kui on väga sisuline küsimus ja mõne või mõneteist sekundiga on üle aja mindud. Ja ma juhin tähelepanu, et praegu arutatav on väga oluline teema, mis nõuab sisulist arutelu. Riigikogu esimees ei pea punktuaalselt sekunditest kinni pidama, vaid peab laskma sisulist debatti pidada. Ma juhin tähelepanu, et opositsioon on korduvalt deklareerinud, et meie selle teema puhul poliitilist palagani ei tee. Marko Mihkelsoni küsimus kindlasti oli sisuline ja tähtis. Ma olen täiesti veendunud, et selle vastus huvitab ka Eesti avalikkust, kes meid kindlasti praegu jälgib. Te minu meelest talitasite õigesti, kui ei katkestanud Jüri Ratast poole sõna pealt, kui ta mõned sekundid üle läks. Ma kutsun üles teid ka nüüd mitte seda tegema, kui Jüri Ratasel peaks Marko Mihkelsoni küsimusele vastates mõni sekund üle minema. Olge inimlik ja järgige neid reegleid ikkagi vajadusest lähtuvalt! See on vajalik diskussioon. Arutame ja saame oma küsimustele vastused!

12:47 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Loomulikult on see vajalik diskussioon, aga jutt mingist mõnest sekundist, andke andeks, on täiesti otsene vale. Marko Mihkelson läks ligi pool minutit oma ajast üle. Ja tõepoolest, teil peaks olema kõigil kogemus – mitte kõigil, loomulikult, vaid nendel, kes on olnud ka eelmistes koosseisudes – enda juttu kontsentreerida ja mahutada see kahe minuti sisse. See ei tohiks olla mingi probleem, seda enam, et eelmises koosseisus oli selleks aega üks minut. See aeg on antud küsimuse esitamiseks, mitte millekski muuks. Kas härra Rõivasel on veel protseduurilisi küsimusi?

12:48 Taavi Rõivas

Viimane protseduuriline küsimus puudutab teie enda sõnavõtude kontsentreerimist. Mida täpselt me siis tegime need esimesed 15 minutit praegusest infotunnist? Kas ka teil ei oleks põhjust oma sõnavõtte kontsentreerida ja mitte võtta opositsioonilt võimalusi sellel väga olulisel teemal sisulisi küsimusi esitada?

12:49 Esimees Henn Põlluaas

Ma ei ole kunagi opositsioonilt võtnud võimalusi sisulisi küsimusi esitada. Aitäh! Palun, härra peaminister!

12:49 Peaminister Jüri Ratas

Jah, ma tänan! Kõigepealt, kui tohib, härra Mihkelsoni küsimusele vastates paar sõna sissejuhatuseks. Ma tean, et ka üks minu erakonna fraktsiooni liige oli välismaal, ja päris paljud, ka meedia on selle vastu huvi tundnud. Tema tuli Itaaliast ja on otsustanud kaks nädalat kodus olla. Aga selles mõttes ma olen härra Rõivasega täiesti nõus, et teema on väga sisuline ja kui samasuguseid küsimusi või muresid on töökollektiivides, ka siin Riigikogus, siis minu meelest on mõistlik, et selle kohta küsitakse. Ma vabandan Riigikogu esimehe ees ja Riigikogu liikmete ees. Härra Rõivas ütles, et ma läksin mõni sekund üle. Ma parandan ennast ja püüan seda rohkem mitte teha.

Vastates teile, härra Marko Mihkelson, ma märgin, et ohutase muutub ju tegelikult kogu aeg. Kui te küsite, kas midagi on muutunud, siis jah, kindlasti on muutunud. Kogu aeg muutub. Kogu aeg lisanduvad uued riskipiirkonnad. Ühel hetkel räägiti ainult Põhja-Itaaliast, nüüd räägitakse kogu Itaaliast. Ja üks neid riskipiirkondasid tegelikult iga riik käsitleb natukene erinevalt. Mis mõttes erinevalt? Ühelt poolt me näeme, et mõned riigid ei ole riskipiirkonnad, aga teiselt poolt näeme seda, et nendes riikides elaniku kohta on nakatunuid tegelikult palju rohkem kui mõnes riskipiirkonnas. See info muutub kogu aeg.

Kui rääkida välislähetustest, siis konkreetne näide on, et mina isiklikult eile vaatasin oma välislähetused läbi. Sellel kuul pidin minema Araabia Ühendemiraatidesse, kus on ettevõtluskonverents ja saatkonna avamise küsimused. Jah, ma jätan selle ära. Valitsustasandi soovitus on jätta nii palju kui võimalik välislähetusi ära. Kõik, mis on võimalik ära jätta, tuleb ära jätta. Ma tean seda, et üleile õhtul pidi

majandus- ja taristuminister minema välislahetusse Horvaatiasse, ta jättis selle ära. Te ütlete, et mõned valitsuse liikmed on ikkagi välismaal käinud. Te küll ei konkretiseerinud, kes kuskil. Aga ütleme nii, et kui tegu teemadega, mis on seotud Euroopa Liiduga, Euroopa Liidu siseste probleemidega, siis nendele koosolekutele loomulikult minnakse, kui ei tule Brüsselist või mõnest nõukogust teistsugust informatsiooni. Konkreetselt ka minu välislahetus märtsikuu lõpus, mis on seotud Euroopa Ülemkoguga – eile oli meil küll telefonikonverents –, tänase seisuga toimub ja sinna ma lähen. Kogu ohupilt tõesti pidevalt muutub. Ja ma ütlen veel kord, et osa riike on riskipiirkondadeks kuulutatud, aga tegelikult me näeme, et väga paljudes Euroopa riikides on nakatuse tase palju kõrgem.

12:52 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 12:52 Omavalitsuste rahastamine

12:52 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Helmen Kütt ja vastab riigihalduse minister Jaak Aab.

12:52 Helmen Kütt

Palju tänu sõna andmast, austatud spiiker, Riigikogu juhatuse esimees! Mul on küsimus, mis puudutab raha, täpsemalt omavalitsuste rahastamist. Tahtsin selle eelmises infotunnis esitada rahandusministrile, aga aeg sai enne otsa, kui ma sain talle küsimuse esitada. Kui vaadata, millised valdkonnad on teie pädevuses, siis näeme, et nende hulgas on kindlalt kohalike omavalitsuste ja nende korralduste arendamine, kohalike omavalitsuste finantsjuhtimine. Kuna ma saatsin teile eile väga konkreetseid materjalid, mis puudutavad hooldajatoetusi, mis eraldatakse kohalikele omavalitsustele nii täiskasvanute kui laste jaoks tasandusfondi kaudu, siis ilmselt ei ole mul pikalt vaja seletada. Ütlen ainult nii palju, et sellest väga konkreetsest kokkuvõttest, mis ma teile edastasin, on näha, et hooldatavate täiskasvanute ja laste jaoks tasandusfondist eraldatavad summad on tugevas langustrendis. Kindlasti ei saa eeldada, et aastal 2024 ei ole enam hooldatavaid täiskasvanuid või aastal 2026 ei ole enam hooldatavaid lapsi. Kuldsest ringist väljaspool olevates omavalitsustes tulumaksu laekumised ei kasva kuigi hoogsalt ja sellest rahast ei piisa, ei täita kõiki kohalikele omavalitsustele pandud ja pandavaid kohustusi. Järsku te saate selle hooldajatoetusi puudutava ülevaate põhjal meile veidi valgustada, kuidas aidata neid kohalikke omavalitsusi, kes on mures ja hädas?

12:54 Riigihalduse minister Jaak Aab

Austatud juhataja! Hea Riigikogu ja küsija! Ma pean natuke küsimuse asetust parandama. Küsimus ei ole hooldajatoetuse eraldamises kuskilt toetusfondist, see on tasandusfondi üks parameeter. Tasandusfondis on raha, mida eraldatakse tulude tasandamiseks. Põhiline tulu omavalitsustele laekub üksikisiku tulumaksust, maamaksust ja veel muudest allikatest. Tasandusfondi vahendite üle otsustab omavalitsus ise. Kehtib palju parameetreid, kuidas tasandusfondi kujundatakse. On kehtinud ka hooldajaparameter: arvesse on võetud puudega lapsed ja täiskasvanud, nende arvu põhjal on see hooldajaparameter kehtinud. Viimastel aastatel on erinevate muutuste tõttu need numbrid hakanud muutuma. Esiteks, see statistika, mis hõlmab puuetega inimesi – ma arvan, et endise sotsiaalkaitseministrina Helmen teab, mis seal taga oli. Tööhõivereformiga seoses on need numbrid hakanud päris tõsiselt muutuma. Sotsiaalministeerium ning linnade ja valdade liit otsustasid 2017. aastal koos, et seda parameetrit hakatakse järk-järgult vähendada ja see raha kandub ümber eagruppidele: eakatele, lastele, koolilastele. Selline otsus tehti. Kogusumma on tasandusfondis viimase kolme aastaga kasvanud 25 miljonit eurot. Tasandusfond oli 2017. aastal 82 miljonit eurot, tänavu on 107 miljonit ja see on vabalt otsustatav raha. See on tulubaasi osa, see ei ole suunatud ühele või teisele või kolmandale grupile. Arvestuse aluseks on need parameetrid ja omavalitsus ise otsustab selle tulubaasi raha üle: kui palju ta maksab hooldajatoetust, kui palju ta maksab teiste teenuste eest või teisi toetusi, kuhu ta selle raha paneb. See ei tähenda riigi poolt raha eraldamist. Omavalitsuste summad on suurenenud nii tänu üksikisiku tulumaksu kasvule kui ka tasandusfondi rahale ja kuidas neid parameetreid tasandusfondi

valemis seatakse, on Sotsiaalministeeriumi ja linnade-valdade liidu kokkulepe. Tol ajal peeti mõistlikuks, et parameetrid järgivad eagruppe, hooldajaparameeter jäi ära. Neid parameetreid täpsustatakse iga viie aasta tagant. Läbirääkimiste tulemusel kindlasti võib seda ka igal aastal teha, aga esialgu on ühine otsus niisugune olnud.

12:56 Esimees Henn Põlluaas

Helmen Kütt, täpsustav küsimus, palun!

12:56 Helmen Kütt

Suur tänu vastamast, härra haldusminister! Ma tahan öelda, et kui te alustasite minu küsimusele vastamist selgitusega, mis on tasandusfond ja mis on toetusfond, siis sellest võiks küsijale jääda mulje, et vastaja ei valda teemat. Kui te minu küsimust kuulasite, siis teate, et ma rääkisin tasandusfondist. Aga see selleks. Väga hea on teada, et aastal 2017, nagu te ütlesite, leppisid linnade-valdade liit ja Sotsiaalministeerium või valitsus kokku, et see parameeter hakkab vähenema. Me mäletame väga hästi, et üks sotsiaalminister teatas, et kui inimesed vajavad hooldekodu, siis nad saavad selle koha nii, et lähedased ei pea selle eest tasuma. Teate, mida see sotsiaaltöötajatele kaasa tõi? Inimesed astusid kohaliku omavalitsusse sisse ja nõudsid hooldekodukoha nende jaoks tasuta andmist või vähemalt väga suures osas toetamist. Neid oli nii palju, et see hakkas segama sotsiaaltöötajate muu töö tegemist. Ega mul teile teist küsimust ei ole, sest populistlikult võite te mulle vastata mida iganes. Mina lootsin teilt sisulist vastust ja olles endine sotsiaalminister, ma eeldasin, et see vastus on sisuline. Aga las ta siis olla nii. Eks ma suhtlen omavalitsustega edasi ja kindlasti omavalitsused, kellel probleemid on, võtavad ühendust valdade- ja linnade liiduga. Ilmselt omavalitsuste teadmata on selline kokkulepe sõlmitud.

12:58 Riigihalduse minister Jaak Aab

Ma veel kord ... Aitäh! Ma pidin sellest teemast rääkima, sest väide, et midagi on vähendatud, on vale. Et rahasummat, vahendeid on vähendatud, on täiesti vale. Tasandusfondi maht on kasvanud 25 miljonit kolme aastaga. Tasandusfondis kehtib see hooldajaparameeter. Kogusumma on kasvanud, raha pole vähem antud. Ja tasandusfondi raha üle otsustab omavalitsus ise. See ei ole sildiga raha, see on mõeldud kõigi omavalitsuse teenuste-arenduste jaoks. Lihtsalt tasandusfondi väljaarvutamisel on arvestatud hooldajaparameetrit. Seal on 0–6 aasta vanuses laps, seal on kooliealine laps, seal on eakas inimene, teedeparameeter – erinevad parameetrid on seal valemis sees. Ja kokku lepiti nii, et hooldajatoetuse parameeter kandub teistesse parameetritesse. See ei tähenda, et rahasumma on muutunud. Rahasumma on tasandusfondis kasvanud kokku 25 miljonit. Jätta mulje, et midagi on kehvemini rahastama hakatud, on vale. Seda ma siin märkisin. Sellega, et sotsiaalteenused on omavalitsustes ebaühtlaselt rahastatud, olen ma nõus – nii endise sotsiaalministrina kui ka praeguse riigihalduse ministrina. Ja näiteid selle kohta on küll olnud. On ka pöördutud kohtusse ja tõestatud ära, et omavalitsus teatud teenuseid piisaval tasemel ei osuta. Siin on vaja veel kõvasti pingutada. Praegune sotsiaalminister on toonud kabinetti ka pikaajalise hoolduse teema. Me oleme otsustanud, et hakkame koos omavalitsustega tõsisemalt lahendama neid probleeme, mis on aastaid olnud lahendamata, ka eelmistel valitsustel. Sinna tahame suunata ka rohkem ressursi. Omavalitsuste tulubaas on nelja aastaga kasvanud 185 miljonit – seda tänu sellele, et on tõstetud üksikisiku tulumaksu osa, mis laekub omavalitsustele, ja suurendatud tasandusfondi osa. Seega ei saa öelda, et kuskil on midagi vähendatud. Omavalitsuste kogutulud peaks prognoositavalt olema selleks aastaks kasvanud 30% ja need moodustavad tänavu 2,3 miljardit eurot.

13:00 Esimees Henn Põlluaas

Liina Kersna, palun!

13:00 Liina Kersna

Aitäh, istungi juhataja! Hea minister! Ma saan aru, et ühtepidi me tahame anda kohalikele omavalitsustele rohkem vabadust selle raha kasutamiseks, mis riik neile eraldab, aga teistpidi me loeme uudiseid, nagu lähiajal oli, et asendushoolduseks suunatud rahast miljonid on jäänud kohalikel

omavalitsustel kasutamata. See tähendab seda, et asendushooldusel olevad lapsed eri piirkondades saavad erinevat teenust, kuigi riik on raha justkui eraldanud. Mida te olete ette võtnud, et asendushoolduseks suunatud raha jõuaks abivajajateni, nii nagu peaks?

13:01 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimuse eest, küsija! See on aktuaalne küsimus ja on tõesti teemana ka uudistes kõlanud – küll Tallinna linna näitel, küll teiste omavalitsuste näitel. See on tõesti olnud väga ebaühtlane üle Eesti. Osas kohtades on sellest summast eraldatud raha ka hooldusperedele – ja tegelikult seal on sees ka asenduskodud ehk siis lastekodud, eks ju. Sotsiaalminister on nüüd teinud ettepaneku praeguste läbirääkimiste käigus, mis meil omavalitsustega on, see teema kindlasti läbi arutada. Aga meil on laual väga erinevaid teemasid, mis sotsiaalvaldkonda puudutavad. Üldine arvamused on, et sotsiaalteenuste tase on ebaühtlane, ja ma olen sellega nõus ning ka omavalitsused nõustuvad sellega. Sotsiaalkaitsekulud on hakanud nüüd viimastel aastatel veidi kasvama, sest omavalitsustel, nagu ma rääkisin, on tõesti vahendeid rohkem. Nad on nüüd hakanud rohkem panustama ka sotsiaalteenustesse. Aga et tase oleks ühtlasem, parem, arusaadavam, sellesse tuleb veel kõvasti panustada. Sotsiaalminister tegi ettepaneku tõsta seda miinimumi, mis praegu üks või teine omavalitsus on maksnud hooldusperedele, vähemalt kaks korda, sest vahendeid ka selleks on omavalitsustele piisavalt eraldatud. Ma nõustun selle ettepanekuga. Aga kuidas seda kõike omavalitsustes korraldada – seda annab alati parandada.

13:03 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:03 Metsa istutamine

13:03 Esimees Henn Põlluaas

Järgmise küsimuse, nr 4, esitab Mart Võrklaev, vastab keskkonnaminister Rene Kokk. Palun!

13:03 Mart Võrklaev

Lugupeetud minister! Sellel nädalal oli Riigikogu keskkonnakomisjonis arutlusel metsataimede Eestis kasvatamine ja nende piisav varu. Selle valdkonna inimesed väitsid, et kahjuks meil Eestis piisavat varu pole, tuleb tuua väljastpoolt Eestit metsataimi sisse ja nende kvaliteet ei pruugi olla selline, mis tagab meile tulevikus piisavalt kvaliteetse ja väärtusliku metsa. Meil oli kohal ka Erametsakeskus, kelle käest me uurisime, kuidas erametsadesse istutamine üldse läheb – kas seda tehakse piisaval määral või mitte. Kehtiv metsanduse arengukava näeb ette, et istutamise abil võiks olla taastatud 40% erametsadest, aga tegelikult pidi see näitaja veel väiksem olema. RMK number on 70%. Arutelu tulemusel jõudsi selleni, et tegelikult ilmselt peaks erametsadesse istutuse protsent tegelikult olema veel kõrgem, aga samal ajal ei ole meil Eestis piisavalt metsataimi. Minu küsimus on: milline on teie seisukoht ja millised on praegu ministeeriumi tegevused? Kas koostatavas metsanduse arengukavas plaanitakse tõsta uuendusistutuse protsenti ka erametsades? Kui on, siis kas selleks nähakse ka ette täiendavaid toetusi erametsaomanikele, et seda protsessi soodustada? Ja veel: et Eestis oleks piisavalt taimi, kas on plaanis kuidagi soodustada või toetada metsakasvanduste tekkimist Eestis? Arutelul tuli ka välja, et valmistatakse ette ettepanekut täiendada sel moel ressursitõhususe meetme kasutamist. Mis siis sellest ettepanekust saanud on, kui see nii oli?

13:05 Keskkonnaminister Rene Kokk

Head Riigikogu liikmed! Austatud küsija! Tõsi on, et eelmise ressursitõhususe meetme kaudu oli plaan toetada ka metsataimede kasvatamist. Kahjuks suur osa selle meetme raha otsustati riigieelarvest kulutada muudeks asjadeks, aga päris ilma see meede praegu pole. Maaeluministeeriumis on eelarveläbirääkimiste käigus üks meede avanemas selle aasta sügisel. Selleks on miljon eurot ja natuke peale ka just metsataimede kasvatamiseks. Aga muud probleemid, mida te markeerisite – jah, on tõsi, et RMK-ga suuri probleeme pole. RMK oma lageraiete pindalast ca 70–80% istutab täis, erametsakasvatases on see näitaja 30% ligi. Te mainisite, et eelmises metsanduse arengukavas on

kokku lepitud, et 40% peaks uuesti täis istutama, praegu on see, jah, ca 30% ringis. Ja see on probleem. Aga suures pildis on nii, et kui Euroopa Liidu rahade läbirääkimised paika on saanud, siis järgmisel perioodil alates aastast 2021 ja sellest edasi me kindlasti saame kasutada ka neid vahendeid, et metsataimede kasvatusel edasi minna. Selle vahepealse aja peame ise hakkama saama. Aga Keskkonnainvesteeringute Keskusel on ka praegu üks meede: kolme aasta peale on antud kuni 20 000 eurot, et saaks taotleda metsataimede kasvatamiseks vähese tähtsusega abi.

13:06 Esimees Henn Põlluaas

Mart Võrklaev, täpsustav küsimus palun!

13:07 Mart Võrklaev

Täpsustav küsimus on ressursitõhususe meetme kohta. Kui meil olid siin eelarvearutelud, siis ma isiklikult tegin parandusettepaneku, et seda 39 miljonit eelarvest ära ei võetaks, mis oli planeeritud selle meetme jaoks. Kahjuks väitis rahandusminister, et see pole kasutust leidnud, seda pole vaja. Nüüd tagantjärele aga tuleb siit ja sealt välja, et ikkagi oli eri sihtrühmadel ja huvigruppidel soove ja plaane selle raha kasutamiseks. Nüüd küsimus: kui me hakkame arutama aasta 2021 eelarvet, kas te siis valitsuses seisate selle eest, et ressursitõhususe meede taastataks? Või ootate näiteks siit Riigikogust tuge, et selline ettepanek kas või minu poolt tehtaks? Ja kas see saaks siis tuge?

13:07 Keskkonnaminister Rene Kokk

Kindlasti ma selle eest seisan ja läbirääkimised, et sinna meetmesse uuesti raha tagasi saada, käivad juba praegu.

13:07 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Rohkem küsimusi ei ole. Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:08 Siseturvalisus ja kriisideks valmisolek

13:08 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Andres Sutt ja vastab peaminister Jüri Ratas.

13:08 Andres Sutt

Hea juhataja! Hea peaminister! Ma kõigepealt tahan tunnustada Eesti ametkondi, kes on minu meelest teinud väga head tööd inimeste informeerimisel ja ka inimeste tervise eest hoolitsemisel. Aga kui te nüüd vastasite kolleeg Helmen Küti küsimusele, siis mul tekkis küll mure. Kuidas saab olla nii, et ühe kirja otsepostitus võtab nii kaua aega? Selle kirja sisu, mida otsepostitada tahetakse, ma saan aru, on identne sellega, mis saadeti e-kirjana. Miks peab see läbima valitsuskabineti arutelu ja kooskõlastuse? Ja kabinet arutleb ka selle üle, mis see otsepostitus maksab. Võib-olla kommenteerite seda küsimust ka. Aga ma tahan küsida teie käest seoses eilse rahandusminister Martin Helme esinemisega "Esimeses stuudios", kus ta väitis, et majanduskriis on käes. Tunnistan ausalt, et minu jaoks oli see natuke üllatav – mulle tundub, et võib-olla see polnud kõige tasakaalukam avaldus. Ma arvan, et väga oluline on kogu selle temaatika puhul säilitada rahu ja süstida rahu ka inimestesse. Mis puutub börsiindeksitesse, mis on palju langenud, siis see vastab tõele. Tõesti on S&P 500 langenud ühe kuuga 15%, aga aastases arvestuses on see +5,6 ja viie aasta arvestuses üle +40. Kas te arvate, et Eestis ja mujal maailmas on majanduskriis? Ja kui te arvate, et jah, siis palun avage ka, millistel näitajatel ja hinnangutel see põhineb.

13:10 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Kõigepealt sellest kirjast. Ma vastan, nagu ma vastasin ka proua Helmen Kütile, et ei ole olnud mingisugust, ma ei tea, valitsuse istungit teemal, kuidas me ühe kirja välja saadame või kas me üldse saadame. Samas need sõnumid on ju hästi olulised. Ja kes siis veel vastutab selle info leviku ja kogu situatsiooni eest kui mitte Vabariigi Valitsus? Muidugi ta vastutab ja annab endast parima. Ta annab endast parima, et koroonaviiruse levikut tõkestada, et anda rahvale väga konkreetsed ja selged sõnumid, mida tuleb järgida tänases ikkagi väga kõrgendatud ohuga erilises

olukorras. Me räägime koroonaviiruse põhjustatud situatsioonist Eestis. Aga ärge võtke seda kui eriolukorda, ma ei öelnud, et see on ametlikult välja kuulutatud. Ei ole! Aga kindlasti olukord on hoopis teistsugune kui näiteks gripihooajal. Ja teistsugune on see sellepärast, et see viirus on täiesti uus. Seda viirust uuritud ei ole, selle levikut, seda, kui kergesti ta levib, ei teata. Ja me näeme ju ka, et meediapilt on hoopis teine kui tavalise gripihooajal.

Ma alustan ka teie põhiküsimusele vastamist sellega, et ma igal juhul tunnustan väga rahandusminister Martin Helmet, kes on väga operatiivselt härjal sarvist haaranud. Me räägime juba majanduse ohumärkidest ja sellest, mis saab, kui see kandub edasi eelarvetesse. Te küsite, mis on minu hinnang. Nagu ma ütlesin, minu hinnang on see, et majanduses on palju ohumärke. Senised majandusprognoosid ei kehti enam, uusi meil hetkel ei ole ja me peame kindlasti valmis olema ka võimalikuks kriisiks. Me peame andma endast nii siin Eestis kui kogu Euroopa Liidus parima, et hoida ära üldise majandusolukorra halvenemine. Nagu ma juba ütlesin, on sektorid, mis on juba pihta saanud. Ma suhtlesin täna EAS-iga. Nad eile arutasid ja ka täna arutavad, kuidas olukorda leevendada, kuidas võimaldada paindlikkust eeskätt ürituste korraldajatele, ja mitte ainult siin Eestis. Nad tahavad ka nende taotlusi käsitleda, kes on saanud rahalist tuge, et teha oma üritusi väljaspool. Need tööriistad, need meetmed on valitsusel kindlasti olemas. Valitsus on valmis kõiki meetmeid rakendama ja kaaluma, et meie majanduse kahju oleks võimalikult väike. Me tahame võimalikku majanduslangust pehmedada ja aidata igal juhul kaasa majanduse taastumisele ja kasvule.

13:13 Esimees Henn Pölluas

Andres Sutt, täpsustav küsimus, palun!

13:13 Andres Sutt

Aitäh! Hea peaminister! Ma loen teie vastusest välja, et teie hinnangul Eesti majanduses siiski kriisi ei ole ja rahandusministri kokku kutsutud töögrupp tegeleb ennekõike meetmete väljatöötamise ja ettevalmistamisega. Ma arvan, et see on väga mõistlik. Loomulikult tuleb valmistuda olukorraks, kus majandus on teistsuguses, palju kehvemas seisus. Ma arvan, et keegi pole teist meelt. Viirus avaldab olulist mõju maailma majandusele, avaldab olulist mõju ka Eesti majandusele. Küsimus on, milline on see lühiajaline ja pikaajaline mõju. Aga võib-olla te siis veel kord kinnitate üle, et teie hinnangul veel kriis käes ei ole ja valitsus tegeleb sellega, et oleks korralik ja hea meetmete pakett olukorraks, kui majandus peaks tõesti kriisi sattuma.

13:14 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ma ei saa aru, mis Reformierakonnal selle majanduskriisiga on. Mulle meenub üle kümne aasta tagune lause, et kui see on kriis, siis selles kriisis ma elada tahaksingi. See ei ole muidugi minu öeldud, see on toonase peaministri öeldud lause. Kui te tahate, et ma kordan oma vastuse üle, siis seda ma teile kordama hakkam: kindlasti majanduse seis on habras. See on selge. Me peame olema valmis selleks, et ees on raskemad ajad. Seda ma igal juhul täna tunnetan, seda spetsialistide seisukohta ma jagan. Ja selle vastu, nagu ma ütlesin, on meil võimalik erinevad meetmeid rakendada.

Ma olen kindlasti seda meelt, mida on siin juba mitu ministrit välja öelnud: kui me räägime majanduse turgutamisest ja riigi meetmetest, siis seda ainsat positsiooni, mis valiti kümme aastat tagasi, et me lähme täiskärpe peale, ma kindlasti ei toeta. Nagu ma ütlesin, võimalike riiklike investeeringute suurendamine peaks olema minu meelest esmajoones fookuses. Ka eilsel Euroopa Ülemkogu videokonverentsil öeldi, et vajalik on otsustav tegutsemine just ettevõtete toetamisel. Räägiti näiteks riigiabi meetmetest, aga räägiti ka stabiilsuse ja kasvu paktis lubatud paindlikkusest, et tagada ettevõtete konkurentsivõime ja kindlus tööturul ning vältida pikaajalist negatiivset mõju majandusele. Ma olin täna ühenduses Euroopa Komisjoni volinikuga Paolo Gentiloniga ja küsisin, kas seoses koroonaviirusega on võimalik stabiilsuse ja kasvu paktis ette näha suuremat paindlikkust. Ta kinnitas mulle, et jah on. Paar riiki on juba pöördunud sellega komisjoni poole, minu teada nii Itaalia kui ka Sloveenia.

Rahandusministri juhtimisel on väga oluline töögrupp loodud. See on asutusteülene töögrupp, kes kaardistab olukorda ja on initsiatiivi haaranud. On ära kaardistatud, millised valdkonnad on majanduses peamiselt löögi all, ja nüüd mõeldakse, millised oleks sobivaimad lahendused nende toetamiseks. Lisaks analüüsitakse erinevaid stsenaariume, milline võiks olla mõju Eesti majanduskasvule ja eelarvestrateegiale – teatavasti selle arutelu seisab ju valitsusel kohe ees. Eraldi kaardistatakse ka

võimalikud kitsaskohad finantssektoris. Sobivad meetmed ja lahendused loodetakse välja töötada järgmise paari nädala jooksul, et olukorra teravnedes saaks need kohe ka kasutusele võtta. Kaasatud on ka Eesti Pank.

13:17 Esimees Henn Põlluaas

Aivar Sõerd, palun!

13:17 Aivar Sõerd

Austatud juhataja! Austatud peaminister! Tõepoolest, ma olen teiega kindlasti nõus, kui te ütlete, et majanduses on palju ohumärke ja raskemad ajad on ees. Eelarvenõukogu esimees ütles täna, et inimesed võivad hakata tunnetama neid probleeme sügisel. Üks keskne abinõu, kuidas sellises olukorras ehk siis majandussurutise olukorras toime tulla, on töötukassa meetmed. Kriisid tulevad alati ootamatult, aga ma arvan, et te olete nii palju tark, et te ei ela teadmises, et head ajad kestavad igavesti. Küllap te teate, et varem või hiljem majanduses head ajad asenduvad raskemate aegadega. Töötajate puhul on majandussurutise olukorras väga suur tõenäosus, et ohtu satuvad töökohad, võib hakata suurenema tööpuudus. Ja et neid riske maandada, on töötukassa aastaid reserve kogunud. Ma eile täpsustasin: töötukassa on andnud riigikassasse oma reserve üle summas 838 miljonit eurot, aga nüüd, kui raskused on käes, on oht või tõenäosus, et neid reserve võib lähiajal vaja minna. Ja ma küsingi teie käest: kui palju reaalselt on töötukassa reservidest alles? Miks ma seda küsin? Asi on selles, et neid reserve on kasutatud muuks otstarbeks kui tööjõuprobleemide lahendamiseks. Õelge suurusjärg! Te siin esmaspäeval aasisite, et ma küsin protsendi täpsusega.

13:19 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh!

13:19 Aivar Sõerd

Ei küsi! Õelge suurusjärg, kui palju on alles, kas või 100 miljoni täpsusega!

13:19 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, härra Sõerd! No ma olen teilt õppinud, et rahanumbrites ei tohi olla ebatäpne. Nende puhul tuleb olla väga konkreetne. Ma püüan nüüd siin heas mõttes "Kuldvillakut" mängida – küsimusi tuleb erinevatest valdkondadest. Veebruari lõpu seisuga oli minu teada stabiliseerimisreserv 414 miljonit, likviidsusreserv 845 miljonit eurot.

Te tahtsite teada 100 miljoni euro täpsusega. No ma saan aru, te olete rahandussektoris töötanud – 100 miljonit siia või sinna. Tegelikult see nii ei ole. Need on väga täpsed, konkreetsete summad. Annan teile need teada tänase tööpäeva jooksul. Ma luban, et annan konkreetse summa teada, kui saab, siis täna hommikuse seisuga, kui ei, siis veebruari lõpu seisuga. Igatahes nii värsked andmed, kui vähegi on võimalik.

Aga ma tahan seda öelda, mille pärast ka teie siin südant valutate: loomulikult, Eesti inimeste töö, Eesti inimeste leib laual on oluline. See on seotud ühel poolt sellega, mis toimub meie piiride taga, arvestades Eesti majanduse avatust, aga see on seotud väga tugevasti ka sellega, mis meetmeid me siin Eestis oleme valmis rakendama. Ja nagu ma ütlesin, esmane tunnetus vähemalt valitsustasandil on see, et need meetmed peaksid olema hoopis proaktiivsemad, hoopis rohkem abistavad, kui need olid rohkem kui kümme aastat tagasi. Kindlasti ei tulda esmajoones välja sellega, et me hakkame kogu eelarvet tohutult kärpima ja sel moel majanduskasvu veel rohkem pidurdama ja töökohtasid kaotama. Ma ei tea, kas te võtate seda õppetunnina, mis tookord oli: see meeletu kärpimine. Seda kindlasti täna teha ei saa. Ma olen teiega täiesti nõus, et majandust tuleb siis, kui langusfaas tekib, ergutada. Nagu ma ütlesin teile, me peame valmis olema ka suuremateks riiklikeks investeeringuteks, mis igal juhul Eesti-siseselt inimestele tööd ja leiba annavad. Nii et mure on arusaadav. Ja kui lubate, siis mitte täpsusega 100 miljonit siia või tänna – need on suured rahad – annan teile selle summa teada. Nagu lubasin, nii kiiresti kui võimalik.

13:21 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:22 Õiglase ülemineku mehhanism ja Ida-Virumaa

13:22 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Katri Raik ja vastab riigihalduse minister Jaak Aab. Palun!

13:22 Katri Raik

Aitäh, hea eesistuja! Austatud minister! Küllastasite hiljuti Ida-Virumaad ja rõhutasite seal, et õiglase ülemineku fondi raha 500 miljonit – mitte 125 miljonit, nagu tihti on öeldud – jääb Ida-Virumaale. Ma palun, et te kordate täna veel üle, et sellest summast ei hakata tegema mingisuguseid muid, ka kindlasti vajalikke investeeringuid. Ja minu küsimuse teine pool on selle kohta, et praegu jookseb aasta kolmas kuu, aga õlitehase rajamisest, milleks on selle aasta riigieelarves kirjas 125 miljonit, pole justkui kippu ega kõppu. Samas rafineerimistehase otsusest juttu levib. Koalitsioon, mille minister te olete, rõhutab, et ei ole vaja kiiret Põxitit. Ida-Virumaa inimesed usuvad ainult siis, et kiiret Põxitit ei tule, kui õlitehase osas saabub selgus. Ja selgus Ida-Virumaa inimeste jaoks on ainult siis, kui kopp on maas.

13:23 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna aktuaalse küsimuse eest, Riigikogu liige! Te olete selle regiooni tegemistega hästi kursis. Me kohtusime Kohtla-Järvel ja tegelikult jagasime suhteliselt selgeid sõnumeid: mis on otsustatud, mida ei ole võimalik momendil otsustada ja mis ajal mida otsustatakse. Õiglase ülemineku fondiga on niimoodi, et see on üks ettepanek Euroopa Komisjonilt. See puudutab kogu järgmise rahastamisperioodi otsuseid, mille üle peaminister käis hiljuti ülemkogul läbi rääkimas ja tõenäoliselt tuleb jälle minna. See on üks osa Euroopa Liidu rahastamisperioodist. Seal on kolm sammast, ma ei hakka detailidest rääkima, ju te olete kursis. Esimene samm on seotud toetuste ja laenudega – pean silmas seda n-ö värsket raha. Ega see kuskilt laest ei tule, tõenäoliselt tuleb muude vahendite arvel sellestsummast raamist. MFF on ju selle raami ilus nimi, kus on ka teised struktuurivahendid. Kindlasti annab see võimaluse teha neid tegevusi ja jätkata neid meetmeid, mida me oleme juba praegu Ida-Virumaal teinud. Tõenäoliselt on võimalik neid tegevusi ja meetmeid laiendada, suurendada ja rohkem panustada. Rahanumbrit ma ei ütle, see on läbirääkimise küsimus. Küll on öeldud orienteeriv number, et esimeses sambas võib olla 125 miljonit 2018. aasta rahas, tänaseks on see umbes 141 miljonit. Me jätkame läbirääkimisi, et see summa oleks suurem. Seda esiteks.

Teine asi puudutab teistest struktuurifondidest saadavat raha ja Eesti osa panustamist selle kõrvale, ka omaosaluse panustamist. Kõik arvavad, et see on mingi müstika. See ei ole müstika. Ida-Viru tegevuskava seire on meil igal aastal. Eesti riik panustab nelja aasta jooksul, nagu ma viimati infot sain, 250 miljonit eurot erinevateks tegevusteks ja investeeringuteks Ida-Virumaale. Nii et tegelikult seda raha ka praegu panustatakse, me lihtsalt tõstame selle panuse taset. Ma kindlasti rõhutasin seal kohtumisel, et tegelikult on palju suuremad summad seal teises ja kolmandas sambas, kui see ettepanek sellisena realiseerub. Teine samm on mõeldud erasektorile, mitte küll ainult Ida-Virumaal. See on ette nähtud ka taastuvenergeetika võimaluste suurendamiseks ning on kindlasti suunatud ka sellesse regiooni. Üldiselt tuleks kiiresti mõelda. Ma arvan, et neid meetmeid, mis esimese fondi abil rakendada, me täpsustame-parandame. Meil on ju tegevuskavad ja programmid olemas ja küsime kohalike käest ka uuesti üle. Aga trikk on teises ja kolmandas sambas. Kui me sealt raha kohale tooks, siis see annaks hea võimaluse.

13:26 Esimees Henn Põlluaas

Katri Raik, täpsustav küsimus palun!

13:26 Katri Raik

Hea minister! Ma kahjuks ei saanud vastust õlitehase ja rafineerimistehase kohta. Aga minu teine küsimus on õigupoolest selle kohta, et praegu on seoses õiglase ülemineku mehhanismi ja selle ühe osa, õiglase ülemineku fondiga välja käidud erinevaid ideid. Näiteks minister Kaimar Karu on rääkinud agropargist, filmistuudiost, vesinikutehasest, minister Tõnis Lukas IT Akadeemiast. Mis saab nendest ideedest edasi ja millisele nendest ideedest kuulub teie süda?

13:26 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna! Ma lühidalt vastan õlitehase kohta ka. Mis puudutab eelrafineerimistehast, siis te teate, et VKG ja Eesti Energia teevad selle tasuvuse analüüsi. See ei ole väga kerge. Me ju näeme, mis momendil jälle naftaturul toimub, eks ju. Tegelikult sõltub tasuvus väga palju sellest, mida teevad hinnad. Aga pikas perspektiivis on midagi võimalik tõenäoliselt ikkagi prognoosida.

Mis puutub uutesse õlitehastesse või kogu põlevkivisektorisse, siis ma ei ole nõus, et mitte midagi pole otsustatud. Näiteks see otsus, mille me vastu võtsime kohe suvel, kui see valitsus tööle hakkas. Me otsisime võimalust kasutada väheväärtuslikku puitu elektrienergia tootmiseks. Need läbirääkimised Euroopa Komisjoniga on toimunud. Nüüd on otsus tehtud ja me küsime riigiabi luba. Noh, ma ei oska ennustada ja selle peale mürki võtta ka ei luba, aga tundub, et me selle loa saame. Ehk sellega saab tõsta nii põlevkivist kui ka biomassist toodetava elektrienergia konkurentsivõimet. See on seesama tõsiasi, et meil on vaja üleminekuaega, et põlevkivisektorist minna üle teistele töökohtadele Ida-Virumaal ja leida teisi lahendusi nii Ida-Virumaal kui mujal Eestis energia tootmiseks. Küllap te teate ka, et osa katlaid on arvatud reservi. Mille pärast? Neid on reservis sellises mahus, et Eesti energiavarustus oleks tagatud, ja seda otsust me muutnud ei ole. Nii et on tehtud täiesti selged otsused, selle taga on täiesti selge valitsuse tahe. Me ei lähe midagi enne sulgema, kui meil pole selgust, kui meil pole järgmisi otsuseid. Seda ma ka Kohtla-Järvel rääkisin ja seda rääkisid ka teised, kes seal olid: nii Kadri Simson Euroopa Komisjoni volinikuna kui ka Taavi Aas majandus- ja taristuministrina. Mis puudutab õiglase ülemineku fondi ettepanekuid ehk siis ettepanekuid, mis tulid ministriumidest ja ka konkreetselt ministritelt, siis need olid tegelikult algatatud teise protsessiga, mis on muidugi sellega seotud: see on Ida-Virumaa tegevuskava uuendamine. Valitsus otsustas eelmise aasta lõpus, et me pikendame seda tegevuskava, mis pidi lõppema tänavu, veel kümme aastat, sh ka Ida-Viru programmi tegevusi. Ja nüüd me teeme korje, et kuulda kõigepealt ministriumide käest, mida on vaja jätkata nendest tegevustest, mis siiani on olnud, ja milliseid uusi tegevusi või investeeringuid nad välja pakuvad. Ja need kaks protsessi on seotud, lisaks veel ka Ida-Virumaa arengustrateegia uuendamine, mida veab Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit. Me läheme koos nende protsessidega edasi ja siis me saame ka vastused, kui on teada summad, kas üks või teine ilus ja hea idee on võimalik rakendada. Ma räägin, et midagi on võimalik teha teise samba abil, kus on palju rohkem raha.

13:29 Esimees Henn Põlluaas

Aivar Sõerd, palun!

13:30 Aivar Sõerd

Aitäh, austatud juhataja! Austatud minister! Ma jätkan seda küsimust mitte küsides konkreetselt eelrafineerimistehase kohta, vaid teise õlitehase kohta. See on see, milleks eelarves on tänavu raha ette nähtud. Olukord muutub kiiresti kogu aeg, naftahinnad maailmaturul teevad turbulentsse läbi. Ma mingi aeg tagasi minister Martin Helmelt küsisin selle kohta, et tänavuse eelarve tegemise ajal lükati avaliku sektori riigieelarvelisi investeeringuid edasi – maantee-ehitused, lennujaam ja mis kõik veel lihtsalt lükati edasi –, aga mis paika jäi, see oli teine õlitehas. See oli raudselt paigas. Siis ma küsisin, kas seda ikkagi on tarvis eelarvest tingimata tänavu teha või õigemini, mis siis sellel aastal selle rahaga ära tehakse. Ja minister Martin Helme ütles, et vähemalt projekteerimise arved tuleb maksta.

Nüüd ma küsin teie käest seda. Olukord maailmaturul on muutunud, nafta hinnad oluliselt langenud. Kas need ajagraafikud on tänase päeva seisuga paigas? Ja öelge oma hinnang ka: kas üle 100 miljoni euro maksumaksja raha ikka peab panema sellisesse valdkonda, mis on äärmiselt tundlik nafta maailmaturu hindade kõikumise suhtes? Selle 100 miljoni euro eest saaks ju luua Ida-Virumaal töökohti, mis ei ole nii suures sõltuvuses nafta maailmaturu hindadest.

13:31 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimuse eest! Eks ma saan ikka rääkida sellest, mida me Ida-Virumaal juba teinud oleme. Ida-Virumaal on nelja aastaga tööstusparkides loodud üle 700 töökohta. Käivitatud Ida-Virumaa programmis, mille raames me hakkasime toetama investeeringuid tööstusparkidesse ja ka mujale, et tuleks uusi töökohti Eesti keskmisest suurema palgaga, on ära otsustatud kuus toetust, mis loovad kokku 150 uut hea palgaga töökohta.

Nii et me midagi ikka teeme ka. Selline mulje jääb, et midagi ei ole tehtud, aga nüüd me läheme sinna ja anname käiku 100 miljonit, ja kohe töökohtade arv kasvab. Seda on vaja teha ikka konkreetsete

tegevuste, konkreetsete meetmete abil, siis see aitab. Tööstusinvesteeringute toetus on aidanud kaasa sellele, et sinna lisandub KredEx ja tuleb ka pank juurde. Seega võimendus, mis me selle toetusega investeeringuteks anname, on mitmekordne, kümnekordne isegi tihtipeale.

Õlitehase teema on momendil jah raske. Seda peab seedima kõigepealt. Aga me ei ole muutnud üldist lähenemist, et õli tootmine üleminekul põlevkivienergeetikalt aitab selles regioonis üleminekuperioodil säilitada töökohad ja toob Eesti riigile kasu. Keegi ei ütle, et õli hind selliseks jääb. Me leiame, et pikemas perspektiivis see ikka liigub. Kaks aastat tagasi tehti ka veel üks otsus, et ressursitasu sõltub maailmaturu hinnast. Siin küsiti, kas kunagi midagi on juba tehtud selle nimel, et kohe põhja ei läheks. Taavi Aas lubas õlitootjatega ja üldse selle sektori esindajatega lähiajal kohtuda ja läbi rääkida, milline on olukord, millised on arengud. Ja siis tuleb teha ka otsuseid. Jään praegu vastuse võlgu, ma ei oska midagi täpsemat öelda. Eks tuleb läbi kaaluda, milline on arenguperspektiiv, ja siis saab valitsus otsustada, kas Eesti Energia investeerib selle raha uude õlitehasesse või mitte.

13:33 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:33 Viipekeeletõlgid

13:34 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Jüri Jaanson ja vastab peaminister Jüri Ratas. Palun!

13:34 Jüri Jaanson

Suur tänu! Austatud peaminister! Ma kõigepealt muidugi palun vabandust: praegu on selline olukord, kus teie tähelepanu peaks olema fokuseeritud ühele suurele teemale ehk kriisi lahendamisele. Kuuldavasti me liigume veel suuremate piirangute, isegi eriolukorra poole ja ma soovin teile selle kindlaks lahendamiseks jõudu. Aga ma ei saa üle ega ümber ka aktuaalsest teemast, milleks on viipekeelsed kurdid, kellele ainukene side tavaühiskonnaga on siiski tõlgid. Sellise kutsetunnistusega tõlke on Eestis praegu 24, kutseõppega lisandub veel kümme, aga tegelik vajadus on üle kahe korra suurem. Igal ajahetkel vajatakse 70–80 tõlki. Probleem ongi just selles, et Tartu Ülikool, kus seni kõrgharidusega viipekeeletõlke koolitati, lõpetas vastuvõtu sellele erialale. Ma küsingi, mis on valitsuse sellekohased eesmärgid ja mõtted. See on kogu ühiskonna jaoks võib-olla väike kitsaskoht, aga kurtide jaoks hästi oluline ja suur teema, mis tuleks lahendada.

13:34 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ma kindlasti arvan, et kogu temaatika, mis on seotud inimeste kuulmislangusega, peab olema ühiskonnas ühelt poolt väga hästi märgatud, teiselt poolt peavad olema olemas kõikvõimalikud tugistruktuurid, mis tagavad inimestele, kellel kuulmislangus juba on, toetused vajalike aparaatide ja mehhanismide soetamiseks. Kindlasti see on ühiskonnale tõsine sotsiaalne väljakutse, et inimesed saaksid nii palju kui võimalik toetusmeetmete, sealhulgas tugisüsteemide abil oma kuulmist parandada, kui see on võimalik. Alati see ei ole võimalik. Kui te küsite konkreetse plaani kohta, siis lubage, ma täpsustan seda Sotsiaalministeeriumi abil ja annan teile teada, mis seisus see plaan on ja mis on edaspidi kavas. Mul hetkel ei ole informatsiooni, et teile konkreetset kuulmislangusega inimesi käsitlevate plaanide kohta vastust anda.

13:35 Peaminister Jüri Ratas

Härra Jaanson, ma tänan teid! Jõudu tarvis! Kui lubate, ma näpistan teilt kümme sekundit. Härra Sõerd, kui te lubate: ma sain teada selle numbri. Veebruari lõpu seisuga oli töötukassas 919 miljonit. Hea, et ma ei pakkunud 100 miljonit siia või sinna. 919 miljonit veebruari lõpu seisuga aastal 2020. Nüüd, härra Jaanson, ma tänan teid! Ma arvan, et see teema ei ole üldse vähetahtis, ja te olete olnud siin Riigikogus üks initsiaatoreid, et kurtidele vajaliku viipekeeletõlke küsimus ära lahendada. Mina olen teile enne öelnud ja ütlen ka täna, et ma võtan seda teemat tõsiselt. Olen palunud kolmel ministril – nii sotsiaal-, haridus- ja teadus- kui ka kultuuriministril – tuua see teema tervikuna selle aasta märtsi-aprilli jooksul kabinetti, et saaksime otsustada, kuidas seda lahendada. Jutt on praegu eestkätt

rahvusringhäälingust, kus peaks kasutusel olema nii laialdaselt kui võimalik mitte ainult subtiitrid, vaid ka võimalus teha viipekeelset tõlget. Teine teema, mille te sisse tõite, on see, kui palju meil on inimesi, kes valdavad viipekeelt, ja kas Tartu Ülikool, nagu te ütlesite, on hoopiski selle vastuvõtu sulgenud. Kui me seda teemat komplekselt arutame, siis tõstatan kindlasti ka selle küsimuse. Kui seal on – ja arvatavasti on – rahaküsimused, siis minu meelest me peame tegema kõik, mis meie võimuses, et lahendada rahvusringhäälingu küsimus, mille kohta te olete märkinud, et tuleks parandada viipekeelse tõlkega saadete kättesaadavust, ja ka küsimus, mis puudutab viipekeeletoolkide õpet.

13:37 Esimees Henn Põlluaas

Taavi Rõivas, palun!

13:37 Taavi Rõivas

Aitäh! Ma loodan, et kolleeg Jüri Jaanson ja ka kolleeg Jüri Ratas andestavad mulle, et ka mina küsin sellel peateemal, mis praegu aktuaalne. Ma kasutan seda võimalust, sest eelmiste küsimuste korral ma lihtsalt ei pääsenud löögile. Ka mina olen kuulnud nagu Jüri Jaansongi, et valitsus kaalub erinevate eskaleerunud olukordade väljakuulutamist. Minu soovitus on, et kaaluge kindlasti üheksa korda, enne kui lõikate, sest ükski väljakuulutamine veel iseenesest kriisi ei lahenda, küll aga võib riigi ressursse kurnata. Ja siis, kui olukord peaks tõeliselt eskaleeruma, peab arvestama, et need ressursid võivad hoopis ära kurnatud olla. Nii et soovitan hoida külma pead ja kindlasti kuulake, mida eri ametkonnad teile soovitavad. Nad on neid õppusi korduvalt läbi teinud ja nad on professionaalsed. Ma liitun kõigi nendega, kes Eesti ametkondasid on tunnustanud.

Nüüd, igasuguse kriisi korral on kriitilise tähtsusega kommunikatsioon, eriti see, kas eri ametlikest kanalitest tuleb ühene info. Minu meelest Terviseamet ja ka minister Tanel Kiik on oma sõnumites väga selged olnud, nad on öelnud, millised on piirangud, kuidas neid tuleks järgida. Nende sõnumid on olnud täiesti loogilised, nende sisu on arusaadav. Küll aga on rahandusminister öelnud, et kriis on tegelikult palju suurem. Ta on rääkinud väga hirmsatest lugudest, ma ei hakka neid siin kordama. Ja ka Riigikogu esimees esines täna soovitustega, mis puudutasid näiteks lennujaamas viibimist, aga mis ei ole kooskõlas Terviseameti sõnumitega. Minu küsimus on väga lihtne: kas me peaksime järgima ametlikke Terviseameti soovitusi või kuulama ka juttu nii hanerasvast kui ka sellest, et lennujaama ei tohi minna?

13:39 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ma arvan, et siin ei tule mitte üheksa korda mõõta, vaid siin tuleb kümme korda mõõta. Punkt üks. Nüüd, te mainisite erinevaid ressursse. Ma kordan: ma arvan, et olulisim ressurss, millest me üldse saame rääkida selles koroonaviiruse põhjustatud olukorras, on Eesti inimene, ja põhiline ongi Eesti inimese tervise ja elu kaitse. See jääb kindlasti prioriteediks nii mulle kui kogu valitsusele. Ma usun, et sellele ei vaidle vastu ka Riigikogu.

Nüüd, kommunikatsioon. Nagu ma olen juba öelnud, mul on plaanis homme Vabariigi Valitsusele esitada oma ettepanekud juhtimise tõhustamiseks, operatiivsuse tõstmiseks. Ütlesin ka, et see nõuab valitsuskomisjoni moodustamist, mis tähendab automaatselt ka seda, et me peame läbi mõtlema kogu kommunikatsiooni. Ma arvan, et Terviseamet on täna andnud endast parima ja näidanud head kommunikatsiooni. Lähtunud on sellest ühest eesmärgist, mis Vabariigi Valitsus eelmisel kabinetinõupidamisel paika pani: tuleb vältida paanika teket ühiskonnas ja tõsta inimeste teadlikkust COVID-19 leviku tõkestamisel ja ravil. On selge, et kui olukorra juhtimine tuleb veel rohkem ja operatiivsemalt valitsuse tasandile, siis loomulikult on oluline roll ka Riigikantseleil. Nüüd, te mainisite lennujaama ja hanerasva. Selge on, et lennujaamad on koht, kuhu väga paljud inimesed tulevad maailma eri riikidest, maailma eri paikadest. Ja nagu ma vastasin Marko Mihkelsonile, kes küsis, mis on olnud olulised muutused, millised riigid on ohupiirkondade loetelus: me näeme, et nende riikide loetelusid koostatakse erinevalt. Ühed ütlevad, et need on konkreetsetel nelil riiki, Välisministeerium aga ütleb, et hoopis laialdasemalt tuleks vaadata neid riike, kuhu ei soovitata reisida. Nii et ma arvan, et lennujaamade ohtu ei tasu üldse võtta kergelt. See on tõesti koht, kus võib nakkuse saada. Mis puutub hanerasva, siis see on vana rahvatarkus. Ma olen ka Vabariigi Valitsuse pressikonverentsil öelnud, et oma immuunsuse igasugune tõstmine on väga oluline. Kes teeb seda, ma ei tea, sibula või küüslauguga, kes muul moel, aga immuunsuse tõstmine on kindlasti tähtis.

13:42 Esimees Henn Põlluaas

Jüri Jaanson, täpsustav küsimus palun!

13:43 Jüri Jaanson

Suur tänu! Austatud peaminister, suur tänu teile selle esimese olulist infot sisaldava vastuse eest! Aga ma sooviksin, et valitsus hästi põhjalikult mõtleks läbi, kuidas kriisiinfo, kui see tuleb, jõuaks ka kuulumispuudega inimesteni, sealhulgas viipekeelsete tõlkideni. See on esimene asi. Aga ma tahan sel teemal küsida ka natukene strateegilisemalt, laiemalt. Pean silmas kuulmiskahjustuse preventsiiooni. Maailma Terviseorganisatsioon kinnitab, et kuulmiskahjustustega inimeste hulk kasvab kiiresti ja Eesti ühiskonnas on ligi 9% inimestest märkimisväärse kuulmislangusega. Teadusuuringute järgi on kuulmislangus keskeas dementsuse kõige suurem riskifaktor, aga seda on võimalik muuta. See puudutab kaudu ka pikaajalise hoolduse teemat, millest siin enne juttu oli. Üldse paljusid kuulmislanguse põhjuseid saab ära hoida ja leevendada. Maailma Terviseorganisatsioon väidab, et tegelikult põhjused, miks inimestel kuulmine kaob, on piirkonniti väga erinevad ja sõltuvad nii ressurssidest kui ka muust. Selleks on tähtis, et iga riik töötaks välja omaenda strateegia kuulmislanguse ja selle põhjustega tegelemiseks. Mu küsimus ongi, kas Eesti riigil on selline strateegiline plaan olemas või on kavas see plaan koostada. Milline lähenemine seni valitsusel on olnud?

13:46 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:46 Regioonide valmisolek pandeemia korral

13:46 Esimees Henn Põlluaas

Järgmisena küsib Urve Tiidus ja vastab riigihalduse minister Jaak Aab. Palun!

13:46 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna, austatud Riigikogu liige, aktuaalse ja vajaliku teema käsitlemise eest! Nagu te mainisite, jah, sellise üldise kirja omavalitsustele ma saatsin eelmise esmaspäev. Noh, õppetunnid on ju olnud. Hiljuti, kui meil oli Lõuna-Eesti torm, siis me nägime, et miski ei toimi, kuskil on mingi plaan täpsustamata. Ka haldusterritoriaalse reformi järel oli nii, et igal ühinenud üksusel oli oma plaan, aga läbimängitud ühist kava kogu suurema omavalitsuse jaoks ei olnud. Juhtus ka seda. See oli hea õppetund. Nüüd oleme alates sügisest väga tõsiselt koos Siseministeeriumiga selle kriisi põhjal täpsustanud, mõelnud läbi, kuidas asi paremini toimiks. Eelmise neljapäev meil oli selleteemaline arutelu valitsuskabinetis, kus tehti konkreetsed ettepanekud ka hädaolukorra seaduse muutmiseks. Praegune võimalik oht on tegelikult viiruslik nakkushaigus ja olukord on selle poolest erinev, et juhtiv ja koordineeriv asutus on Terviseamet. Me oleme ka edastanud informatsiooni, et kui omavalitsused vaatavad seadusest tulenevalt asjaomased plaanid läbi ja teavad, kes täpselt mida peab tegema, milleks peab valmis olema, siis on ka Päästeamet valmis konsulteerima ja aitama. Igas maakonnas on Päästeametil oma esindus, nad on valmis konkreetselt konsulteerima ka eraldi igat omavalitsust.

Regionaalsetes kriisikomisjonides on käidud läbi erinevad olukorrad, mitte ainult tormiolukord, vaid ka võimalik nakkuspuhang. Ka regionaalselt peaks juhtima Terviseamet, kui ohutase tõuseb ja tuleb järgmised käigud teha. Eile toimunud linnade-valdade liidu volikogul oli Terviseamet ka kohal, Sotsiaalministeeriumi esindajad olid kohal ja oli päris tõsine arutelu. Ikkagi on küsimusi, millest aru ei saada. Terviseamet on saatnud igasse omavalitsusse konkreetsed juhised, mis tuleks läbi mõelda, milleks peaks valmis olema, aga nende tegevuste käivitamine, milleks valmis peab olema, tuleneb Terviseameti ohuhinnangust. Näiteks mina palusin informatsiooni selle kohta, kas omavalitsused on oma ametnike käikude-reisimistega kursis ja teavad, kes on kusagil käinud, kes läheb kuhugi. Kas nad on selle info läbi analüüsinud ja andnud soovitusi, et kes on kusagil käinud, see jälgigu oma tervislikku seisundit. Ja kui ei ole väga tungivat vajadust, siis võib-olla ei ole mõtet praegu delegatsioone igale poole saata. Ja teine probleem on hooldekodud. Ma peaksin saama homseks selle info. Väga paljud hooldekodud on juba tõkestanud külaskäigud ja ma arvan, et see on praegu päris mõistlik meede. Seda ei ole sada protsenti hooldekodusid keelanud, aga tungiv soovitus on antud.

13:46 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud regionaalminister Jaak Aab! Maailma Terviseorganisatsioon hoiatas esmaspäeval, et nüüd eksisteerib väga reaalne oht, et uue koroonaviiruse puhang võib muutuda pandeemiaks. Pandeemiat defineeritakse laustaudina ja seda peetakse riikidevaheliseks haiguspuhanguks, mille suunda pole võimalik ette arvata. Sellel on mõju tervisele, majandusele, kogu elu korrapärasele ja rahumeelsele toimimisele. Tänapäevase seisuga Eestis pandeemiast rääkida ei saa, loodan väga ja kõik inimesed loodavad, et see nii ka jääb, ja selle nimel tehakse riigis ja mujal maailmas kõikvõimalik. Samas ei kinnita ükski autoriteetne ja professionaalne allikas maailmas, et seda viirust on kerge kontrolli all hoida. Regionaalminister, te palusite eelmise nädala esmaspäeval kõigil kohalikel omavalitsustel üle vaadata kriisiks valmistumise kavad. Ma tsiteerin teid: "Sõltumata edasiste arengute tõenäosusest on igati paslik teha ettevalmistusi võimaliku kriisi lahendamiseks." See on teie tsitaat tänases Eesti Ekspressis ilmunud Sulev Vedleri artiklist. Ma küsin teilt, kuidas on Tallinnast ja kogu Harjumaa kaugemal asuvad regioonid, vallad ja linnad võimalikuks kriisiks valmis. Mõnikord on nii, et kriisikava on küll väga hea paberil, aga palju tähtsam ja nagu me kõik teame, eluliselt tähtis on, kuidas ollakse reaalselt ja praktiliselt valmis kriisis toimuvaid protsesse juhtima ja olukordi heaks pöörama. Andke palun hinnang praegusele ja põhjendage ka natukene! Aitäh!

13:51 Esimees Henn Põlluaas

Urve Tiidus, täpsustav küsimus palun!

13:51 Urve Tiidus

Maailmast tuleb uudiseid, et terviseriskide eskaleerudes ostetakse poed elementaarsetest igapäevakaupadest tühjaks. Eri mandritelt on tulnud uudiseid, et WC-paber saab otsa, rääkimata antibakteriaalsetest toodetest. Õnneks pärast esimest ehmatust on tehased kiiremini tööle pandud, Lõuna-Koreas näiteks on hakatud päevas kümme korda rohkem maske tootma, jne. Aga küsin Eesti kaugemate regioonidega seoses: kas need on teistega võrdses olukorras? Ma pean silmas arstiabi, nakatumise ennetamist, tasuta testimist, analüüse ja kas või teavitamist, et inimesteni jõuaks eluliselt tähtis informatsioon kiiresti, isegi kui nad elavad kuskil kaugemas külas? Ja kas te jagate ka sellist infot, kui keegi tahab olukorda kurjalt ära kasutada, näiteks meilide ja telefoni teel? Aeg-ajalt ilmub selliseid uudiseid. Mis laadi tagasisidet on inimestelt teieni jõudnud ja millised kohalike inimeste soovid on Vabariigi Valitsuseni jõudnud? Ning võib-olla te olete nii kena ja täpsustate ka, missugune on see seaduse muutmise ettepanek, mida te esimeses vastuses mainisite?

13:52 Riigihalduse minister Jaak Aab

Vabandust, lõppu oli väga raske kuulda, ma ei saanud aru. Aga ma räägin üldiselt need asjad ära, mis meil on olnud valitsuses arutelul, näiteks kuidas käituda tuleb. Omavalitsusel on olenevalt situatsioonist erinevaid õigusi ja ka kohustusi. Te rääkisite sellest, et võib tekkida epideemia või pandeemia olukord. Ma kinnitan, et meil on olemas keskne kriisiregulatsioon valitsuse tasandil, ja kes mida tegema peab, see regulatsioon on ka regionaalsel tasandil olemas. Iga omavalitsus peab teadma, mida ta konkreetse ohu korral teeb. See minu kiri oli palve, et vaadake nüüd korralikult plaan läbi, kes mida peab tegema. Toiduvarudega me tegeleme ju keskselt, kui asi peaks sinnamaale jõudma. Aga näiteks me ütlesime inimestele, et kui te olete reisinud ja olete koju tulnud ning teie sümptomid on kahtlased, rääkimata sellest, et ongi üks elav inimene või mõlemad pereliikmed nakatunud ja ei saa kodunt välja, siis me andsime ka selle soovitusi, et lähim abi on omavalitsuses. Tuleb pöörduda omavalitsuse sotsiaaltöötaja poole, mitte ise minna selles hädaolukorras poodi oma kraami varuma, vaid tuleb helistada ja omavalitsus peab tagama selle abi, kui selline olukord on. Nii et me jälgime pidevalt olukorra muutumist. Ja nagu ma ütlesin, et me testime pidevalt üle, milleks keegi valmis on.

Neid infopäevi tuleb veelgi, näiteks Terviseamet läheb minu teada homme Ida-Virumaale kohalikele omavalitsustele eraldi infopäeva tegema. Käiakse jälle need korduma kippuvad küsimused läbi. Ka Terviseameti juhendites on omavalitsuste juhtidele saadetud korduma kippuvad küsimused selle kohta, mida omavalitsus peaks praeguses olukorras arvestama, mida ta peaks tegema. Ja ega siis omavalitsuse juht üksinda ei jõua midagi. Igal omavalitsusel peab olema läbi mõeldud ametnike ja muude töötajate ring, kes sellega tegeleb. Näiteks on selge, millega tegelevad sotsiaaltöötajad, haridusõunikud tegelevad koolidega. Juhiseid jagavad valdkonnaministeeriumid. Päästeamet jagab juhiseid üldise olukorra kohta, Haridus- ja Teadusministeerium räägib lasteasutustes, mida tuleks teha. Neid juhiseid

on ka korduvalt uuendatud, näiteks Tallinnas juhtus, et tuli üks kool kinni panna. Nii et me pidevalt jälgime olukorda ja anname täiendavaid juhiseid.

13:54 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Aivar Sõerd, palun!

13:54 Aivar Sõerd

Aitäh, austatud juhataja! Austatud minister! Ma jätkan kriisiks valmisoleku teemaga. Küsin sellest aspektist, et just kaugemad piirkonnad on majandussurutise korral ohustatud. On väga tõenäoline, et ohus on inimeste töökohad. Siin tulevad mängu või appi töötukassa meetmed ja selleks on vaja töötukassa reserve. Mul oli sama küsimus peaministrile. Talle saadeti telefonile mingi number, aga kahjuks peaminister teadlikult või tahtmatult eksitas. See 919 miljonit eurot, mis peaminister siin ette luges, on see raha, mille töötukassa on andnud riigikassasse hoiule. Mina küsisin selle kohta, kui palju sellest rahast on tänaseks alles. Asi on selles, et töötukassa reservi kogutud raha on kasutatud muuks otstarbeks. Äkki te tulete peaministrile appi ja aitate täpsustada? Minu küsimus oli, kui palju sellest 919 miljonist on tänaseks päevaks alles. Äkki saate aidata.

13:56 Riigihalduse minister Jaak Aab

Täna küsimast ja täna muret tundmast, et meil ikkagi oleksid piisavad reservid ja varud. Nii nagu peaminister lubas, ta saadab teile täpsed numbrid. Aga endine rahandusminister peaks teadma, et põhimõtteliselt reserve või, ütleme siis, kassa likviidsust kasutas Reformierakond täpselt niisama edukalt. Ega see raha kuskile kadunud ei ole, see raha kaetaksegi konkreetsetel hetkel nende, ütleme siis, lühiajaliste võlakirjade võtmisega, kui seda vaja on. See on ju raamatupidamislik. See, et miski on ära kulutatud, ei vasta tõele. Lihtsalt pole mõtet hoida reserve olukorras, kus nende hoiustamine toodab miinust. Riigil on need põhimõtteliselt olemas ja neid saab rakendada siis, kui on vaja.

13:57 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitluse.

9. 13:57 Majanduse elavdamine

13:57 Esimees Henn Põlluaas

Hästi kiirelt, palun, Jürgen Ligi küsib ja vastab peaminister Jüri Ratas.

13:57 Jürgen Ligi

Aitäh, härra esimees! See oli teil eneseületamine. Härra Ratas, te olete aastaid kiitnud, et te elavdate majandust, ja nüüd oleme olukorras, kus on kriisioht. Me ei peaks kriisist rääkima, aga me peaksime rääkima sellest, et valmisolek kriisiks peab olema tagatud ka eelarvega. Kuidas te hindate tagantjärele oma eelmiste aastate juttu nüüd, kus kardetakse majanduslangust? Pean silmas juttu sellest, et majandust on vaja tema tipu olukorras veel täiendava eelarvedefitsiidiga, reservide kulutamisega elavdada. Kuidas te hindate oma seniseid seisukohti?

13:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Finantsilises mõttes kindlasti riik hätta ei jää. Ma arvan, et meie positsioonid on olnud õiged. Te peate küllap silmas viimase kolme aasta jooksul kasutatud erinevaid pakette, millega tõesti on püüdnud nii eelmine kui ka praegune valitsus majandusele tõuget anda. Ma toetan neid ka tagantjärele, just vaadates ka majanduskasvu, mida eeskätt toodab ettevõtlussektor ja toodavad Eesti inimesed: see oli eelmisel aastal ju prognoositust kõrgem, 4,3%. Tööhõive on olnud väga suur ja tööpuudus rekordiliselt väike. Tõsi on see, nagu te ütlesite, et olukord on viimastel nädalatel väga tugevasti muutunud. Majanduse ohumärke on ühiskonnas tublisti üleval. Valitsus mängib siin väga aktiivset rolli, püüdes kaasa aidata, et löök majandusele oleks võimalikult pehme. Me tahame teha kõik endast oleneva, et majandust stimuleerida, et majanduskasv oleks nii hea, kui praeguses situatsioonis võimalik on.

13:59 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Ma tänan kõiki küsijaid, tänan kõiki vastajaid. Infotund on läbi.